విషయసూచిక

శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ

చందాదారులకు

౧. పత్రిక ప్రతిమాసము 20-వ-తేదీన వెలువరింపఁబడును. ఒక వారము, పదిరోజులు చూచి ప్రతి మీకు అందకపోయినయెడల ఉత్తరము వ్రాయుఁడు.

౨. సంవత్సర చందా రు. 3 లు మాత్రమే. జనవరి నెల నుండిగాని జూలై నెల నుండిగాని చందాదారులుగఁ జేరవచ్చును. ఇతర మాసములలోఁ జేరఁదలచు వారికి జనవరి నెల నుండిగాని జూలై నెల నుండిగాని సంచికలు చేర్చిపంపఁబడును. విడిప్రతి రూ. ౦—౬—౦ లు. హిగిన్‌బాదంస్ వారి స్టాలులోఁగాని, మా పత్రిక ఏజెంటును గాని అడుగుఁడు.

3. ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు వీలైనంతవఱకు ఇంగ్లీషున వ్రాయుచు మీ చందాదారు సంఖ్య నుదాహరింపుఁడు. ఉత్తరములను "మేనేజరు, శ్రీరామకృష్ణప్రభ" అను చిరునామాకు వ్రాయుఁడు.

౪. చిరునామాయందు ఎట్టిమార్పుగలిగినను 10-వ తారీఖునకు ముందుగా మా కార్యాలయమునకుఁ దెలుపవలయును. లేనిచో, పత్రిక పూర్వపు చిరునామాకే పంపఁబడును.

వ్యాసకర్తలకు

౧. కేవలము నైతిక ధార్మిక వైజ్ఞానిక విషయకములైన వ్యాసములేకాక, సాహిత్యమునకును కవిత్వమునకును సంబంధించిన ఏ వ్యాసములైనను బంపవచ్చును. సులభ సుందరమగు గ్రాంథిక భాషలో వ్రాయవలయును.

౨. వ్యాసములు అచ్చులో మూఁడు పుటలకు మించరాదు. ప్రతినెల మొదటి తేదీకి వ్యాసములు మాకు అందవలెను.

3. వ్యాసములను, విమర్శకుఁ బంపు గ్రంథములను, వినిమయముగఁ బంపెడి పత్రికలను "సంపాదకుఁడు, శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ శ్రీ రామకృష్ణ మిషన్ స్టూడెంట్స్ హోమ్, మైలాపూరు, చెన్నపురి" అను చిరునామాకు వ్రాసి పంపవలెను.

౪. వ్యాసము తిరుగఁ బంపఁబడవలయుననుచోఁ దగు పోస్టేజి చేర్చి పంపవలయును.

శ్రీరామకృష్ణ ప్రభ

సంపుటము ౯ ౧౯౫౨ – డిసంబరు : : నందన – మార్గశిరము సంచిక ౬

శ్రీ కృష్ణపరబ్రహ్మణేనమః

శ్రీ రా ధా స్తు

౧ నమస్తే పరమేశాని రాసమండలవాసిని
రాసేశ్వరి నమస్తేఽస్తు కృష్ణప్రాణాధిక ప్రియే! ౧

౧ నమ స్త్రైలోక్యజననీ ప్రసీద కరుణార్ణవే
బ్రహ్మవిష్ణ్వాదిభిర్దేవై ర్వంద్యమాన పదాంబుజే! ౨

శ్లో. నమ స్సరస్వతీరూపే నమ స్సావిత్రి శంకరి
గంగా పద్మావతీరూపే షష్ఠి మంగళచండికే! ౩

శ్లో. నమస్తే తుళసీరూపే నమో లక్ష్మిస్వరూపిణీ
నమో దుర్గే భగవతీ నమస్తే సర్వరూపిణీ! ౪

శ్లో. మూలప్రకృతి రూపాత్వం భజామః కరుణార్ణవాం
సంసారసాగరాదస్మా నుద్ధరాంబ దయాంకురుః. ౫

౧ ఇదం స్తోత్రం త్రిసంధ్యంయః పఠేద్రాధాం స్మరం నరః
న తస్య దుర్లభం కించిత్కదాచిచ్చ భవిష్యతి. ౬

౧ దేహాంతేన వసేన్నిత్యం గోలోకే రాసమండలే
ఇదం రహస్యం పరమం న చాఖ్యేయంతు కస్యచిత్.

—బ్రహ్మవైవర్తపురాణము, శ్రీకృష్ణజన్మఖండము.

ఓం నమో భగవతే శ్రీ రామకృష్ణాయ!

శ్రీ రామకృష్ణ వచనామృతము — 'మ.'

దక్షిణేశ్వర దేవాలయమున అంతరంగభక్తులతో గురురూపి శ్రీ రామకృష్ణుడు

సోమవారము,
17 డిశంబరు, 1883.

అది ఉదయము ఎనిమిది గంటల వేళ. శ్రీ రామకృష్ణ గురుదేవుడు తన గదియందు చిన్నమంచముమీద గూర్చొనియుండెను. రాఖాల్, లాటు మున్నగు భక్తులును నచట నుండిరి. 'మ.' క్రింద గూర్చొనియుండెను. డాక్టర్ మధుబాబు వచ్చియుండెను. ఆయన గూడ శ్రీ గురుదేవుని మంచముమీద గూర్చొనెను. ఆయన వృద్ధుడు, మంచి రసికుడు. శ్రీ రామకృష్ణ గురుదేవునకు ఆరోగ్యభంగము కలిగినపుడంతయు ఆయనవచ్చి వైద్యముచేయు చుండును.

శ్రీరామ:—ముఖ్యమయిన విషయమిదియే. మనమెల్లరమును ఆ సచ్చిదానందవస్తువుమీద ప్రేమను కలిగియుండవలయును. ఎట్టి ప్రేమ? ఎట్లు ఆ ప్రభువును ప్రేమించుట? గౌరీపండితు డిట్లు చెప్పెడివాడు: ''శ్రీరామచంద్రుని దెలిసికొనవలయునన్నచో మనము సీతాదేవిగా మారిపోవలయును. భగవంతుని దెలియవలయునన్నచో భగవతిగా మారిపోవలయును. అనగా భగవతి శివునికొఱకెట్టి కఠోరతపస్సొనరించెనో అట్టి తపము చేయవలయును. పురుషుని దెలిసికొనవలయునన్నచో ప్రకృతిభావమును ఆశ్రయింపవలయును: సఖీభావము, దాసీభావము, మాతృభావము—ఇట్టివి?

నేను సీతామూర్తిని దర్శించితిని. ఆమె మనస్సంతయు శ్రీరామచంద్రునియందే లగ్నమైయుండెను. తన కాలుసేతులు, బట్టలు, నగలు—వీనియందే దానిమీదను ఆమె దృష్టి ప్రసరింపలేదు. జీవితమంతయు రామమయ మయినట్లుండెను. రాముడువినా ఆమె బ్రదుకదేమో యన్నట్లుండెను.

'మ.':—ఆమె రామోన్మత్త.

రామ:—ఉఁ, నిజమే, ఆమె రామోన్మత్తయే. రామలాభార్థము మన మున్మత్తులము కావలయును. మనస్సు కామకాంచన లగ్నమైనచో, ఇట్టియవస్థ కలుగదు. కామినీగమనమున నేమి యానందము గలదు? భగవద్దర్శనము కలిగినచో ఈ సుఖమునకంటె కోటిమడుంగుల యానందమును బడయగలుగుదువు. గౌరీపండితు డిట్లు పలుకువాడు: ''మహాభావమును బొందినచో శరీరమునందలి ప్రతిఛిద్రమును రోమకూపముల పర్యంతము మహాయోనిగా పరిణమించును. ఈ ఛిద్రములన్నింటిలో ప్రతిదానివలనను ఆత్మతోడి సంభోగసౌఖ్యము ననుభవింపవచ్చును. భగవానుని అత్యంతవ్యాకులభావస్థులమై పిలువవలయును.

భగవల్లాభ మెట్లు బడయగలమన్న విషయమును గురువునొద్ద నేర్వవలయును. గురువు పూర్ణజ్ఞానియైననేకాని సరియైన మార్గమును జూపజాలడు. పూర్ణజ్ఞానము కలిగినచో నెట్టి వాసనయు నుండదు. పంచవర్షప్రాయుడగు బాలకుని స్వభావ మతనికి గలుగును. దత్తాత్రేయునకును జడభరతునకును నిట్టి బాలక స్వభావము కలిగియుండెను.

'మ.':—వీరినిగూర్చియే కొంతవఱకు మనము దెలిసికొనగలుగుచున్నాము. కాని యిట్టివారు మరియెందరు జన్మించిరో వారిని గూర్చి ప్రపంచ మెఱుగనే యెఱుగదు గదా!

శ్రీరామ:—అవును, జ్ఞానికి సమస్తవాసనలును నశించును. ఏదయిన వాసన మిగిలియున్నను దానివలన ఆయనకే హానియు కలుగదు. స్పర్శవేది నంటినచో ఖడ్గము బంగారముగా మారిపోవును. అపుడా ఖడ్గ మెట్టి హింసయు చేయదు. అట్లే జ్ఞానియందు కామక్రోధములు కనిపించినను అవి నామమాత్రావశిష్టములే యగును. వానివలన నెట్టి యరిష్టమును గలుగబోదు.

'మ.':—జ్ఞాని త్రిగుణాతీతుడని తమరు సెలవిచ్చియుంటిరిగదా! అతడే గుణములకును వశీభూతుడుగాడు. సత్త్వరజస్తమములన్నింటికి నతీతుడు. ఈ మూడు గుణములును ముప్పురు దొంగలవంటివి.

శ్రీరామ:—వీనినన్నింటిని మనస్సున చక్కగా ధారణచేయవలయును.

'మ.':- -పూర్ణజ్ఞానులు పృథ్వియందు ముప్పురు నలుపురకంటె నెక్కుడుగా కనిపించరు.

శ్రీరామ:—ఎందువలన? ఉత్తరప్రాంత మఠములం దెందరో సాధుసన్న్యాసులు గలరే?

'మ.':—చిత్తము, నేనుగూడ అట్టి సన్న్యాసిని కాగలను.

రామకృష్ణ గురుదేవు డీ పలుకు విని ఏకదృష్టితో కొంతకాలము 'మ.' వైపు చూచెను. అటుపిమ్మట 'మ.' తో: 'వీనినన్నింటిని విడిచియా? మాయాపాశము వీడనిచో నేమి ప్రయోజనము? మాయను జయింపనివాడు సన్న్యాసియైనంతమాత్రమున ప్రయోజనమేమి? (అందరును కొంతసేపూరకుండిరి.)

'మ.':—చిత్తము, త్రిగుణాతీత భక్తి యెట్టిది?

శ్రీరామ:—ఏ భక్తివలన సమస్తమును చిన్మయస్వరూపముగా గనిపించునో అదియే త్రిగుణాతీతభక్తి. చిన్మయశ్యాముడు, అతని నికేతనము చిన్మయము, భక్తుడు చిన్మయుడు—సమస్తమును చిన్మయమే. ఇట్టి భక్తి ఏ కొలది మందికో కలుగును.

డాక్టర్ మధు:—త్రిగుణాతీతభక్తి యనగా భక్తుడు ఏ గుణములకును వశీభూతుడు కాకుండుట.

శ్రీరామ:—అవును, ఐదేండ్ల పసిబాలుడెట్టి గుణములకును నెట్లు వశీభూతుడు కాకుండునో అట్లుండుటయే.

మధ్యాహ్న భోజనానంతరము శ్రీ రామకృష్ణ గురుదేవుడు కొంతకాలము విశ్రాంతి తీసికొనెను. పిదప మణిలాల్ మల్లికుడు వచ్చి శ్రీవారికి నమస్కరించి, క్రింద గూర్చొనెను. 'మ.' కూడ క్రిందనే కూర్చొనియుండెను.

రామకృష్ణ గురుదేవుడు శయనించియే మణిలాలుతో నపుడపుడు ఒకటి రెండు మాటలు మాట్లాడుచుండెను.

మణిలాల్:—మీరు కేశవసేనుని జూడ వెళ్లితిరా?

శ్రీరామ:—అవును, ఆయన ఇపుడెట్లు న్నాడు?

మణిలాల్:—ఆయనకు కొంచెమయినను నయమనిపించ లేదు.

శ్రీరామ:—అతడు మిక్కిలి రాజసికుడుగా కనిపించుచున్నాడు. ఆయనను జూడబోయి నప్పుడు ఎంతోసేపు కాపెట్టుకొని నిలువవలసి వచ్చినది. ఆ పిదపనే ఆయనను సందర్శింప గలిగితిని.

శ్రీ రామకృష్ణ గురుదేవుడు లేచి కూర్చొని భక్తులతో కొంతకాలము మాటాడ నారంభించెను.

శ్రీరామ:—('మ.' తో) రామునికొఱకై నాకున్మాదము కలిగెను. ఒకానొక సన్న్యాసి నాకొసగిన రామలాలా (శైశవ రామచంద్రుని) విగ్రహము దీసికొని తిరిగెడివాడను. దానికి నీళ్లుపోయుట, అన్నముపెట్టుట, శయనింపజేయుట—ఇట్లు సమస్తము చేయువాడను. ఎందుబోయినను సరియే ఆ విగ్రహమును నాతో తీసికొనిపోవువాడను. 'రామలాలు' కొఱకై నాకు ఉన్మాదావస్థ కలిగినది.

"సమస్తము భగవంతునిదే, ఆతడే నా ప్రియుడు, నే నాతని ప్రేమింతును, కామింతును" అని భక్తుడు పల్కును. అంతయు భగవానునిదే కావున విశ్వమంతయు ఆతనికి పవిత్రమై కన్పట్టును. ఆతనికి అందఱును భగవానుని బిడ్డలే, భగవచ్ఛరీరమే, భగవత్స్వరూపమే. అట్టిచో భక్తుడు ఎవ్వనికిగాని హానిచేయుట అసాధ్యముగదా. ఎవ్వనినిగాని, ఏ జీవజంతువునుగాని ప్రేమింపకుండుట అసంభవముగదా! ఇట్టి విశ్వేశ్వర ప్రేమతో విశ్వమానవ ప్రేమ కలుగుననుట నిక్కువము. పరమేశ్వరుని సమీపించినకొలదియు సర్వము పరమేశ్వరునందే సంస్థితమైయున్నదని బాగుగా గ్రహింపనారంభింతుము. ఇట్టి పరమప్రేమను—పరభక్తిని—బడసినంతనే సర్వభూతములందును భగవానుని దర్శింప నారంభింతుము. అపుడు మన హృదయము శాశ్వత ప్రేమఝరియై విరాజిల్లును. ఈ ప్రేమ వికాసము చెందినకొలదియు ప్రాపంచిక భేదములన్నియు అదృశ్యము కానారంభించును; మానవుడు ఇక మానవుడుగా గాన్పింపడు, సాక్షాద్భగవత్స్వరూపుడై గన్పట్టును; జంతువు కేవలము జంతువువలెగాక జగదీశ్వరుడై కన్పట్టును; పులిగూడ నిక పులిగాదు, సాక్షాత్పరమేశ్వరస్వరూపము. ఇటు లీ పరమభక్త్యవస్థలో ప్రతి మానవుని, ప్రతిప్రాణిని, ప్రతిభూతమును భక్తుడు ఆరాధించును.

—శ్రీ వివేకానందస్వామి

శ్రీ శారదాదేవి

కీ. శే. శ్రీ వెదురుమూడి వేంకటకృష్ణరావు

"ఈ దేవాలయమందలి దేవతయగు జగన్మాత—ఈ శరీరమును కని, ప్రస్తుతము నహబత్తులో నివసించుచున్న తల్లి—ఆమెయే నా పాదము లిప్డు ఒత్తుచున్నది. జగన్మాతృస్వరూపిణిగ మిమ్ము భావింతును." ఒకనాడు దక్షిణేశ్వర దేవాలయమున తన పాదసేవ చేయుచు, "మీరు నన్నెట్లు భావింతురు?" అని శ్రీ శారదాదేవి అడిగినప్పుడు, ప్రత్యుత్తరముగ భగవాన్ శ్రీ రామకృష్ణులు పలికిన మాట లివి.

నవయుగ ప్రవర్తకుడైన శ్రీ పరమహంస దేవునిచే నిట్టి మన్ననలనొందిన సాధ్వీరత్నము శ్రీ శ్యామసుందరీ, రామచంద్రముఖోపాధ్యాయులను ఆదర్శనీయ బ్రాహ్మణ దంపతులకు వారి బహుజన్మతపఃఫలముగ, 1853-వ సంవత్సరాంతమున కలకత్తాకు నించుమించుగ అరువదిమైళ్లదూరమునగల జయరాంబటి గ్రామములో జన్మించెను. వీరెంత దయార్ద్రహృదయులో, సనాతనధర్మదీక్షాబద్ధులో మనము గ్రహించుటకొక నిదర్శనమే చాలును. 1864 లో వంగరాష్ట్రమును పీడించిన క్షామరాక్షసికి జయరాంబటికూడ బలియయ్యెను. వందలాదిగ జనులు కూడు గుడ్డలులేక మలమల మాడిపోవుచుండిరి. ఆ నిఱుపేదలు లెక్కకుమించిన తండోపతండములుగ తనయింటికి నిత్యము వచ్చినప్పుడు, గాదెలోగల ధాన్యమునెల్ల స్వార్థమణుమాత్రము పాటింపక ఆ దుర్భిక్ష పీడితజనుల క్షుద్బాధా నివారణార్థము వినియోగపఱచిన పరోపకార ధురీణుడు, రామచంద్రుడు. ఇట్టి ధర్మకార్యములయందు తల్లిదండ్రుల కెంతో సాయపడి, చిన్ననాడే వారి సుగుణసంపద నలవరచికొనిన మానినీమణి, శ్రీ శారదామణి. ఈరీతిగ నాంగ్ల విద్యావిశారదకాకపోయినను, జగద్వ్యాప్తమైన రామకృష్ణధార్మికోద్యమమును నిర్వహింపగలుగుటకు ఆవశ్యకమైన యోగ్యత నీమెయార్జించుచుండెను.

రెండేండ్ల శిశువుగనుండినప్పుడు, శారదను చేతులందిడుకొని శ్యామసుందరీదేవి సిహోరు గ్రామదేవత జాతరను జూచుటకు వచ్చెను. అచ్చటికి నిరువదేండ్లప్రాయముగల శ్రీ రామకృష్ణుడు మఱికొందరు యువకులతోగూడ నరుదెంచెను. అట్టి తీర్థములకుబోయెడి యాత్రికులేసత్రమునవో విశ్రాంతికొఱకు గుమిగూడి కూర్చుండుట పరిపాటి. ఇట్లు సిహోరులో వీరందరు సమావేశమైనప్పు డచ్చటి అమ్మలక్కలు చిన్నిపాపయగు శారదకు ఆయువకులనుజూపి, 'అమ్మా! వీరిలో నీ వెవరిని బెండ్లియాడెదవమ్మా?' యని అడిగిరట. అంత శారద తన వ్రేలితో శ్రీ రామకృష్ణుని జూపెనట. నిజముగ నిదియే, యీ దివ్యదంపతుల వివాహనిశ్చితార్థముహూర్తము!

ఇక మనదృష్టి నించుక శ్రీ పరమహంస దేవుని స్వగ్రామమగు కమార్పుకూరునకు మరలింపవలయును. దక్షిణేశ్వర దేవాలయమున తీవ్రాధ్యాత్మిక సాధనలవలన తనకుమారుని శరీరారోగ్యముతోపాటు మనస్స్వాస్థ్యముకూడ చెడినదనువార్తను విని, చంద్రాదేవి స్వగృహమునకు రామకృష్ణుని రప్పించెను. యౌవన ప్రాయుడైన ప్రియపుత్రుని వర్తనను కొలది నాళ్లు కనులారజూచి, తాను కర్ణాకర్ణిగ విని నంత వైపరీత్యమం దేమియు కనుపడకపోయినను, శీఘ్రముగ నాతనికి వివాహముచేసినచో నాతని శారీరక, మానసికారోగ్యమున కెట్టి ప్రమాదమును వాటిల్లుట కవకాశము కలుగదనియెంచి, తగినకన్యను వెదకుటకై యామె తన పెద్దకొమరుని రామేశ్వరునినియమించెను. కాని, వీరెచ్చటకుపోయినను, వీరి శక్తికిమించిన కన్యాశుల్కములను తమతమ పుత్రికలకు వారి తల్లిదండ్రులడుగుటచే, తన తల్లియును, అన్నయును మిగుల నిరాశాపూరితులై యుండుట గ్రహించి, శ్రీరామకృష్ణుడే, తనకు సహధర్మచారిణిగ నుండుటకు భగవంతుడు నిర్ణయించిన కన్య జయరాంబటిలో - రామచంద్ర ముఖోపాధ్యాయునియింట గలదని, అచట ప్రయత్నించినయెడల వారి సంకల్ప మీడేరునని సూచించెను. అట్లే వారి ప్రయత్నము కొనసాగి, జగత్కల్యాణసూచకమగు శారదారామకృష్ణుల కల్యాణమహోత్సవము 1859 వ సంవత్సరము 'మే' నెలలో జయరాంబటియందు జరిగెను.

భార్యవిషయమున భర్త నిర్వహింపవలసిన విధాయక ధర్మమేమి యని యెవరో యొకరడిగినప్పుడు, ఆమె కాత్మవికాసమును కలుగజేయుట యని శ్రీ రామకృష్ణుడు బదులు చెప్పెను. స్వవిషయమున ఈ ధర్మమును ఆయన ఆదర్శప్రాయముగ నిర్వహించెను. దీపమును చక్కచేయుట మొదలుకొని మహోన్నతాధ్యాత్మిక సాధనయగు నిర్వికల్పసమాధి వరకుగల యిహపర కార్యకలాపమునంతయు తన సతీమణియగు శారదామణికి ఆయన బోధించెను. ఇంతేకాదు, జగత్సృష్టి, స్థితి, లయకర్త్రియగు పరశక్తిగ నామెను నెలకొల్పి, షోడశీపూజచేసి తనజపఫలమునేకాక, తనను, తన సర్వస్వము నామెకు ధారవోసెను. దీనిని బట్టి యామె మహిమాతిశయ మెట్టిదో మనము గ్రహింపవచ్చును. ఒకసారి శ్రీ రామకృష్ణుని సమక్షముననే, ఆయనబంధువు హృదయు డామెపట్ల నిరసన భావముతో ప్రవర్తించినపు డాయన అతని నిట్లు మందలించెను: ''నీవు నన్ను తఱచుగ చులకన చేయుచుందువు. కాని, యామె విషయమున నీ విట్లు ప్రవర్తింప కూడదుసుమా. ఈ శరీరమందున్న జీవాత్మ ఆగ్రహించినచో నీకు రక్షణకలుగవచ్చును కాని, యామె యాత్మ నొచ్చుకొని, కోపగించినచో, బ్రహ్మ, విష్ణు మహేశ్వరులుకూడ నిన్ను రక్షింపజాలరు.''

శ్రీ రామకృష్ణుని దివ్యశక్తులనన్నిటిని నివురుగవిసిన నిప్పువలె శ్రీ శారదాదేవి హృద్గతముగావించికొని, సమయము వచ్చినప్పుడు భక్తుల శ్రేయస్సుకొఱకు ప్రదర్శించుచుండెను. విశ్వమాతృప్రేమ విషయమున తన ఘనతరవ్యక్తిత్వము నామె చాలసారులు ధృవపరచెను. ఒకప్పుడు కర్తాభాజ వైష్ణవ శాఖకుజెందిన యొక స్త్రీవచ్చి, తనను భార్యగ స్వీకరింప పరమహంసను వేడుకొనెను. అందుపై నాయన బిగ్గరగా పరుషోక్తులాడుచు, నామెను గద్దించుచుండెను. అప్పుడు దక్షిణేశ్వర దేవా

లయమున నహబత్తులో నివసించుచుండిన శ్రీ మాతృదేవి యాకేకలనువిని, బయటకువచ్చి చూచి యాసంఘటనను పూర్తిగ గ్రహించి, తనయెదుట తన కుమార్తె యవమానము పాలైనప్పుడు నొచ్చుకొను తల్లివలె సిగ్గుపడి, "చూడుము! ఆమె యేమైన అవివేకముగ ప్రవర్తించినచో నిట్లు తిట్టుటకు మారుగ నామె నాయన నాకడకు బంపియుండవచ్చునే" అని చెప్పి గోలప్‌మాయిని బంపి యామెను తన బసకు రప్పించి మిక్కిలి దయతో నాదరించి, "అమ్మాయీ! నీ యునికి యాయనకు కష్టముగ తోచినయెడల, నీవు నాయొద్దకు రావచ్చునమ్మా!" యని ఆమె నోదార్చెను.

1886 వ సంవత్సరములో పరమహంస దేవుని నిర్యాణానంతరము శారదాదేవి హైందవాచారము ప్రకారము తన చేతిగాజులను దీసివేయుటకు ప్రయత్నించుచుండినప్పుడు శ్రీ రామకృష్ణు డామెకు గనుపడి, "ఏమి నీవు చేయుచున్నపని? నేనొక గదిలోనుండి మరి యొక గదిలోనికి వెళ్లినానే కాని మరణింప లేదు." అని యభయమిచ్చెను. ఇటుతరువాత వలసినప్పుడెల్ల శ్రీ రామకృష్ణుని దివ్యదర్శన మునుబడసి, ప్రతివిషయమున నాయన యభిమతమును శారదాదేవి గ్రహింపగలుగుచుండెను. ఈ కారణమున వివేకానందస్వామి మున్నగు సుప్రసిద్ధ శిష్యులు రామకృష్ణధార్మికోద్యమ నిర్వహణము విషయమున నేపనినైన చేయ దలపెట్టినప్పుడు శ్రీమాతృదేవికి దానిని తెలిపి యామెసలహాను గైకొనెడివారు. అమ్మగారును శ్రీ రామకృష్ణుని శిష్యులను, భక్తులను తన సొంతబిడ్డలవలెనే చూచెడివారు. ఒకసారి కోల్పరా ఆశ్రమాధిపతి తన యాశ్రమమందు శిక్షణమందుచుండిన బ్రహ్మచారులు శారదాదేవి నివాసమునకువచ్చి, పరిపూర్ణ మాతృవాత్సల్యముతో నామెయిడిన మృష్టాన్నముల రుచిమరగి తాను చెప్పినమాటవినుట లేదని, వారికి తగురీతి బుద్ధిచెప్పి తనకడకు పంపుడని కోరినప్పుడు, సర్వసంగపరిత్యాగులై రామకృష్ణ శరణాగతులయిన భక్తులపట్ల తమ మాతృవాత్సల్య మామె యిట్లు వెల్లడించినారు: "మీ రెంత అవివేకముగ ప్రసంగించుచున్నారు! మా ప్రధాన దృక్పథము ప్రేమ తప్ప వేరేదియుకాదు. ఈ ప్రేమద్వారముననే శ్రీ రామకృష్ణుల పారమార్థికకుటుంబము సర్వతోముఖముగ పెరిగి, వికసించుచున్నది. ఇంతే కాక, ఆకుటుంబమునకు నేను తల్లిని. కనుక, వారి అన్న, వస్త్రవసతులను నా సమక్షమందు విమర్శించుటకు మీకేమి అధికారము కలదు? ఆహా! నా బిడ్డలకొఱకై శ్రీ గురుదేవుని సన్నిధిని నే నెంత విలపించి, ప్రార్థించితిని! అందు చేతనే మీకు నే డెల్లయెడల శ్రీ వారి దయా విశేషములును, మఠములును కనుబడుచున్నవి. శ్రీవారి నిర్యాణానంతరము వారి ముఖ్య శిష్యులు స్వల్పకాల మొకచోట గలసియుండి, పిమ్మట నొక్కొక్కరు స్వతంత్రించి దేశాటనముచేయ నారంభించిరి. ఈ దృశ్యము నాకెంతో దుఃఖము కలిగించినది. శ్రీగురుదేవున కిట్లు మొఱపెట్టితిని: ఓ ప్రభూ! మీరీభూమిపై నరరూపమున నవతరించి, మీ జీవితమును కొలదిమంది శిష్యులతో గడపితిరి. ఇప్పుడు మీ నిర్యాణముతో సర్వమును పూర్తియైనదా? అట్లైనచో, బహుకాయక్లేశకారణమైన మీ మానవావతారమునకు అగత్యమేమి? కాశీ, బృందావనములలో బిచ్చమెత్తి జీవించుచు, చెట్లనీడల నాశ్రయించి కాలముగడపు సాధువుల నెందరినో నేను చూచితిని. ఆ రకము

సాధువులు లెక్కకు మీరియున్నారు. కాని, మీకొఱకై సర్వము త్యజించిన నాబిడ్డ లొక కబళమన్నముకొఱకై తిరుగులాడుట నేను చూచి సహింపజాలను. ఓ ప్రభూ! అన్న వస్త్రములకై వారు కష్టపడకుండునట్లు మీరు చూడవలయునని నా ప్రార్థన * * *'' దీనినిబట్టి శ్రీరామకృష్ణ ధార్మికోద్యమ నిర్వహణమునం దీమె యెంత బాధ్యతవహించెనో పాఠక మహాశయులకు విశదముకాగలదు.

బీదజనులయందెంత దయ, ఆదరము శ్రీమాతృదేవికి కలదో యీ క్రింది సన్నివేశము ఋజువుచేయగలదు. అది మాధ్యాహ్నిక పూజాసమయము. సరిగా ఆవేళకు బహుదూర ప్రాంతమునుండి కొందరు పురుషులును, ముగ్వురు స్త్రీలును ఆమె దర్శనార్థమువచ్చిరి. కలకత్తాకు వచ్చుటకు పైకమును వారు యాచించి, సంపాదించిరి. వీరిలో నొకపురుషుడు అమ్మగారితో రహస్యముగ మాటలాడుచుండెను. ఆ ప్రసంగమునకు అంతుకనుపడ దయ్యెను మాధ్యాహ్నికపూజకు కాల మతిక్రమించుచుండెను. పూజను శ్రీమాతృదేవియే చేయవలసియుండెను. ''ఉద్బోధన'' కార్యాలయవాసులకిది మిక్కిలి ఆయాసకరముగ నుండినందున, వారిలో నొకరాభక్తునితో ''మీరేమైన నింకను చెప్పదలచినచో, మీరు క్రిందికిదిగివచ్చి, అచ్చటి పెద్దస్వాములతో మాట్లాడవచ్చును.'' అని హితవొసంగిరి. అందుపైని అమ్మగారు ''పూజకు కాలాతిక్రమణమైనందున ప్రమాదమేమియు లేదు. వారు చెప్పదలచినది నేను తప్పక వినవలయును.'' అని యించుక తీవ్రముగబలికి, యా పురుషుని ప్రసంగమును మిక్కిలి యోరిమితో వినుచునే యుండిరి. ఆతనికి కొన్నియుపదేశములనుజేసి, యాతని భార్యనుగూడ మేడ మీదకు తోడ్కొనిరమ్మనిరి. వారు స్వప్నములో నేదో యొక పవిత్రమంత్రోపదేశము నొందిరని యచ్చటివారికి తరువాత తెలియవచ్చెను. ఇంచుమించుగ నొక గంటయైన తరువాత వారు శలవుగైకొని వెళ్లినపిమ్మట, ''అయ్యో! వీరెంత బీదవారు. ఎంతోకష్టపడి వారిచ్చటకు వచ్చిరి.'' అని శ్రీమాతృదేవి తమ దయార్ద్రహృదయమును వెల్లడించిరి.

తమ నిర్యాణమునకు అయిదునాళ్లు ముందుగ, 'అన్నపూర్ణతల్లి' యని చెప్పబడు నొక భక్తురాలు తమ్ము చూడవచ్చెను. అప్పుడు శ్రీమాతృదేవి గదిలోనికి నెవరినిగాని పోనిచ్చుట లేనందున, నామె అమ్మగారిగది గుమ్మముకడ కూర్చుండెను. ఆమెను జూచి, అమ్మగారు తమదగ్గరకు రమ్మని సంజ్ఞచేసిరి. ఆమె లోనికిబోయి శ్రీమాతృదేవికి ప్రణమిల్లి, ''అమ్మా! ఇటుతరువాత మాగతి యేమగునో?'' అని వెక్కి, వెక్కి బిగ్గరగ నేడ్వసాగెను. ''నీకు భయమెందుకు? నీవు శ్రీగురుదేవుని దర్శించియుంటివే.'' అని కొంతతడవూరకొని అమ్మగారు, ''అయినను నేను నీకొక విషయమును చెప్పుచున్నాను. నీవు మనశ్శాంతిని కోరునెడల, ఇతరుల విషయమున తప్పులు పట్టకుము. అంతకంటె, నీ తప్పులనే చూచుకొనుచుండుము. ఈ ప్రపంచమునెల్ల నీ సొంతముగ గ్రహింప నేర్చుకొనుము. ఇందు పరాయులెవరును లేరు. ఈ ప్రపంచమంతయు నీ సొంతము!'' అన్నపూర్ణ తల్లికేకాక, ప్రపంచమునకుగూడ శ్రీశారదాదేవి యొసంగిన కట్టకడపటి సందేశము బహుశః ఇదియే.

మానస బోధ

బాలకవి శ్రీ ఓరుగంటి నారాయణప్ప

(సెప్టంబరు సంచిక తరువాయి)

తే॥ గీ॥ మాయభోగాలకై పుట్టిఽమరలగిట్టి; యెన్నిజన్మాల బాసితోఽ యెంచలేను
మాయకై జన్మశతములఽమాడ్చి మంటి; బలియొనర్చితి వజ్ఞానఽబలము మనస॥ 25

తే॥ గీ॥ దేవదేవునిగూడంగ ఽ తెగువజేసి; సద్గురుప్రోక్తమంత్రాన ఽ సదమలాత్మ
నంది సచ్చిత్సుఖంబున ఽ నలర నాత్మ; బలియొనర్పుమ యీజన్మ ఽ పరగ మనస॥ 26

తే॥ గీ॥ నీవు గల్గినశాంతికి ఽ నెలవులేదు; నీవు లేకున్న బ్రహ్మమే ఽ నిలుచు దుదిని
నీదు సఖ్యత జగమయి ఽ నెగడుగాదె; దలపు మమనస్కమవుటకు ఽ తాల్మిమనస॥ 27

తే॥ గీ॥ నిత్యసుఖముననుండెడి ఽ నిర్మలాత్మ; కేవొ కొంగ్రొత్త సుగుణము ఽ లేర్పరచగ
బాహ్యమున వాంఛ విషయాల ఽ ప్రబలజేసి; దుఃఖమేదెచ్చికూర్తువు ఽ ధూర్తమనస॥

తే॥ గీ॥ ఎండమావుల జలమని ఽ యెంచిలేడి; పరుగులిడి యసువుల్ఁబీడు ఽ భాతినీవ
విషయ సుఖములు స్థిరమని ఽ వేగనమ్మి; ఏల చెడెదవు బ్రహ్మమై ఽ యెసగు మనస॥ 29

తే॥ గీ॥ చక్రవర్తితనూజుడై ఽ జగతిబుట్టి; పొందగల్గిన భోగాల ఽ పొందువిడచి
యేలజనె బుద్ధుడడవికి? ఽ నెఱుగవైతి; ఘోరసంసారముఁ బాయఽగోరి మనస॥ 30

తే॥ గీ॥ ఆనృసింహునియెదుట ప్రహ్లాదుడనడె; "వెఱువ నీరూపమునకేను ఽ వెఱతునయ్య!
తాపరూపక సంసార ఽ కూపమునకు; ముక్తునిగజేయుమని" మున్ను ఽ మూఢమనస!॥ 31

తే॥ గీ॥ సార్వభౌముని తనయుడై ఽ జననమొంది; చిన్నవయసున సంసృతి ఽ జెందవెఱచె
దలప ప్రహ్లాదుడిదిదుఃఖఽదాయియంచు; దలచి మదికాదె? నీవది ఽ దెలియుమనస॥ 32

తే॥ గీ॥ అల విమానాది వాహనా ఽ లర్థిజేసి; కీర్తి కొందఱు బొందిరి ఽ ప్రీతిగల్గి
విమల శాంతినిబొందిరే ఽ విజ్ఞులగుచు; తత్త్వసుఖమందరెవ్వరు ఽ ధరణి మనస॥ 33

తే॥ గీ॥ పూర్వులు విమానములఽనెక్కి పోయిరవని; ననియెడిపురాణగాథల ఽ నన్ని వినమె?
దాని గొప్పగనెంచిరేఽదలప ఋషులు; ఎంచి రధికంబుగా బ్రహ్మఽచింత మనస॥ 34

తే॥ గీ॥ దేని యాధారమున భువి ఽ ధీరులెల్ల; ప్రకృతి శక్తుల గనుగొని ఽ ప్రబలకార్య
ముల నొనర్చుచు కీర్తిని ఽ పొందుచుండ్రొ; దానిగనుగొన యత్నింపుఽధరణి మనస! 35

తే॥ గీ॥ మునులు భౌతికసుఖముల ఽ మోసపోక; దిగవిడచి దీనియాశను ఽ ధీరులగుచు
బ్రహ్మచింతననాయువు ఽ పరగబాసి; ధన్యులై మాన్యులైరిల ఽ దలప మనస! 36

తే॥ గీ॥ దైవచింతనఁజేయంగ ƒ దగిన కాల ; దేశసత్కర్మ సత్సంగ ƒ దివ్యశాస్త్ర
దేశికులసంగ మెప్పుడు ƒ వాసిగూర్చు ; ప్రార్థనముఁజేయు దేవుని ƒ భక్తి మనస॥ 37

తే॥ గీ॥ ఘోరమజ్ఞాననిలయమౌ ƒ గుణము తమము ; భోగలాలసగుణమగు ƒ బుద్ధి రజము
శాంతి విజ్ఞానదాయిని ƒ సత్త్వగుణము ; శుద్ధసత్త్వంబు బ్రహ్మను ƒ జూపు మనస॥ 38

తే॥ గీ॥ ఆత్మసుఖమున కధికమౌనట్టి సుఖము ; అల చతుర్దశలోకము ƒ లందు లేదు
లేదు లేదంచు శాస్త్రము ƒ లెల్లఁదెల్పు ; దలఁచి యీనుడి నాత్మను ƒ దలఁపు మనస॥ 39

తే॥ గీ॥ గోవుకై దూడ తల్లికై ƒ కొడుకు పతికి ; సతియు దిలకింప వ్యథఁజెందు ƒ సరణి నీవు
ఆత్మసుఖమంద చింతింపు ƒ మనవరతము ; గాంచగల్గుదు వాత్మను ƒ ఘనత మనస॥ 40

తే॥ గీ॥ వ్యాపకాత్మయె నీపొత్తు ƒ వలనఁగాదె ; పాంచభౌతిక దేహాన ƒ పట్టువడియె
జీవుఁడై ద్వంద్వకర్మల ƒ జేయనాయె ; జీవుఁడే బ్రహ్మనినుబాయ ƒ స్థిరము మనస॥ 41

తే॥ గీ॥ మూఁడవస్థల జీవుని ƒ ముంచి తేల్చి ; వివిధసంస్కారముల జేర్చి ƒ వేగిరముగ
జన్మకోటులనొసగెడి ƒ జాడ్యమీవ ; నీకు జోహార్లు నిలువుమా! ƒ నిజముమనస॥ 42

తే॥ గీ॥ బ్రహ్మచింతనకై నీకు ƒ భక్తిగలుగ ; వేదగురువులు సత్సంగ ƒ వితతినీకు
వెనుకసాగియొవత్తురు ƒ వేగిరముగ ; నీకుధన్యత గలిగింప ƒ నిజము మనస॥ 43

తే॥ గీ॥ బ్రహ్మలోకాది సుఖముల ƒ భాగ్యమైన ; బ్రహ్మసుఖమున లవలేశ ƒ మనవె శ్రుతులు
అట్టి సచ్చిత్సుఖంబును ƒ నాశ్రయింప ; మరలుకొనియత్న మొనరింపు ƒ మాయమనస॥ 44

తే॥ గీ॥ మంచి చెడుగుల దెలియక ƒ మమత శిశువు ; కన్నవస్తువులనుబట్టి ƒ కాంక్షసేయు
భాతి నైహికభోగాల ƒ భ్రాంతినొంది ; కోరుచున్నావు నిలువక ƒ కుటిలమనమ! 45

తే॥ గీ॥ మరణభీతిని బొత్తిగా ƒ మరచినావు ; తిరముగా బ్రదుకు దేనంచు ƒ దెలిసినావు
సురల కబ్బక నరులకు ƒ సులభసాధ్య ; మైన పరతత్త్వమరయుమా! ƒ మంద మనస!

తే॥ గీ॥ కామరాగాది దుర్గుణ ƒ గణమడంగ ; శాంత శమదమ సద్గుణ ƒ సమితిగల్గ
నెపుడు చిత్సుఖ మొదవంగ ƒ నెఱుక గలుగ ; దేవదేవుని జింతింపు ƒ దినము మనస!

తే॥ గీ॥ శుద్ధమౌ దర్పణంబున ƒ జూడముఖము ; ప్రతిఫలించునుగాదొక్క ƒ సతము నట్టె
ప్రతిఫలించును బ్రహ్మము ƒ ప్రవిమలమగు ; చిత్తమున దాన శుద్ధమై ƒ చెలఁగు మనస॥

తే॥ గీ॥ 'ఎప్పు డెదియెట్లు జేయుట ƒ లెఱుఁగుదీవు ; పాలకుఁడవీవు పాలింప ƒ బడెడివాఁడ
నేన' నను బ్రోవు మెప్పుడు ƒ నిర్మలాత్మ ; యనుచు బ్రార్థింపు దేవుని ƒ నర్థి మనస॥ 49

తే॥ గీ॥ కోపతాపాదులఁ భువి ƒ కుమిలి చెడక ; శాంత సౌభాగ్య సదనంబు ƒ చక్కఁజేర
నహరహంబును పోరాట ƒ మట్టె సల్పి ; కోరు మీశుని జేరంగ ƒ కోర్కె మనస॥ 50

శ్రీ వివేకానంద స్మృతి

[భగవంతుని నెవరును జూపనేరరు. ఆ భగవద్దర్శనము ఇంద్రియగోచరము కానిదగుటయే యిందులకు గల ప్రబలకారణము. కాని భగవత్సాక్షాత్కారము నందినవారిని మన మపుడపుడు జూడవచ్చును. వారి ఆధ్యాత్మికజీవనము, ప్రపంచమున వారు వ్యవహరించు రీతి—వీనినిబట్టి వారు భగవత్సాక్షాత్కారభాగ్యము బడసినవారని మనము తెలిసికొనవచ్చును. ఇటీవల భారత దేశమునం దవతరించిన మహాపురుషులలో శ్రీ వివేకానందులవా రొకరని సమస్త జగత్తు నెఱిగిన విషయము. ఆ మహానుభావునితో నెంత స్వల్పకాలము కలిసియున్నను ఎందరో తమ జీవిత మంతయును నిత్యనూతనము జేసికొని యున్నతస్థితికి రాగలిగిరి. అట్లు శ్రీ స్వామివారితో కలిసి కొను భాగ్యమును బడసి తమ జీవితమును సంపూర్ణముగ పవిత్రముజేసికొని జీవితాంతము (1949) వఱకు శ్రీవారి గుణకీర్తనము చేయుచుండిన జోసఫీన్ మెక్లాడ్ (Josephine Macleod) ఇట్లు తన స్మృతిని వెల్లడించుచున్నది. ఈ స్మృతి పఠనమున శ్రీ స్వాములవారి మహత్త్వము, ఉదారస్వభావము అత్యద్భుతమును కూలంకషమునగు నైపుణ్యము తేటతెల్లము కాగలవు.

—సంపాదకులు.]

1895 వ సంవత్సరము జనవరి 25 వ తారీఖున న్యూయార్కు పట్టణమున 33 వ వీధి యందు 54 వ కవాటసంఖ్యగల గృహమున శ్రీ స్వాములవారిని జూచుటకై నేను నా సహోదరియును వెళ్లితిమి. శ్రీవారు కూర్చొని యుండిన గదియందు ఇరువురు ముగ్వురు పురుషులును, పదునైదు లేక ఇరువదుగురు స్త్రీలును వారితో సంభాషించుచుండిరి. గదియంతయు ఆగంతుకులతో నిండిపోయినది. కుర్చీలేవియు ఖాళీలేకపోవుటవలన నేను మొదటి వరుసలో క్రింద కూర్చొంటిని. శ్రీ స్వామివారు ఒక వైపున (మూలయందు) ఏవో కొన్ని పలుకులు పలికిరి. వారేమి పలికినదియు నాకు జ్ఞాపకము లేదు. కాని తక్షణము అది సత్యమని నాకు స్ఫురించెను. రెండవ వాక్యము మూడవ వాక్యము సైతము నంతయే. నేను శ్రీవారి పలుకులను ఏడుసంవత్సరముల పర్యంతము విని యున్నాను. వారు చెప్పిన పలుకులన్నియును సత్యములైనవి. వారిని సందర్శించినప్పటి నుండియు నా జీవితము నూతనపథమును ద్రొక్కినది. అప్పటినుండియు మనలను శ్రీవారు నిత్యమునకు దీసికొనిపోయి వదలిపెట్టుచున్నట్లు గోచరించినది. అందు మార్పులేదు. అది వృద్ధిపొందజాలదు. దీని పోలిక ఒకటే—సూర్యుడు. సూర్యుని ఒకసారి చూచినచో మరల నెన్నడును మరువజాలము.

ఆ సంవత్సరము శీతకాలమంతయు శ్రీవారి యుపన్యాసములు వినియుంటిని. వారమునకు మూడుదినములు ఉదయము 11 ఘంటలు మొదలు ఉపన్యసించెడివారు. నేను శ్రీవారితో నెన్నడును మాటాడలేదు. కాని మేము శ్రీవారి యుపన్యాసములకు తప్పక వచ్చెడివారమగుట వలన మాకొఱకు రెండు కుర్చీలు అట్టిపెట్టుచుండెడివారు. ఒకనాడు వారు మమ్ముజూచి 'ఏమి మీ రిరువురును ఏకోదరులా ?' అని యడిగిరి. మేమును 'ఔనండి' యని ప్రత్యుత్తర మిచ్చితిమి.

శ్రీవారు:—చాలదూరమునుండి వచ్చు

చుంటిరా యేమి ?

మేము:—ఎంతోదూరము లేదు. ఈ హడ్ సన్ నదిలో ముప్పదిమైళ్లదూరమునుండియే.

శ్రీవారు:-ఎంతదూరము ! చాలఆశ్చర్యము!

ఇదియే శ్రీ స్వాములవారితోడి మా ప్రప్రథమ సంభాషణము.

నేనెప్పుడును శ్రీ స్వాములవారి యనంతరము మిసెస్ రోయిత్ లిస్ బర్గర్ (Mrs. Roeth Lis Berger) అను మహనీయురాలు మిక్కిలి ఆధ్యాత్మిక ఔన్నత్యము గలదిగా దలంతును. ఆమెయే మమ్ము శ్రీవారిదగ్గరకు దీసికొనివెళ్లెను. శ్రీవారును ఆమెకు తగిన గౌరవమొసగెడివారు. ఒకనాడు ఆమెయు మేము శ్రీస్వాములవారిదగ్గరకుబోయి 'స్వామీ ధ్యానముచేయుట యెట్లో మీరు మాకు నేర్ప వలయు'నని ప్రార్థించితిమి. అందులకు శ్రీవారు ఓంకారముమీద ఒకవారము ధ్యానముజేసి యనంతరము మీ యనుభవమును నాకెఱిగింపుడు' అని పలికిరి. వారానంతరము మేమిరువురమును శ్రీవారి సన్నిధి జేరితిమి. మిసెస్‌రోయిత్ లిస్ బర్గర్ 'నాకొక జ్యోతి కనిపించుచున్నది' అని పలికెను. అది విని 'ఇంకను అభ్యసింపు'మని శ్రీవారు చెప్పిరి. 'అట్లుగాదు, నాకొక దీపకాంతివలె హృదయ మధ్యమున గనిపించుచున్న'దని నేను జెప్పితిని. 'మంచిది, నీ అభ్యాసమును అట్లే జరుగనిమ్ము.' వారు నాకు నేర్పినదంతయు నింత మాత్రమే. కాని మేము శ్రీవారిని కలిసికొనుటకు పూర్వమే ధ్యానము చేయుచుండెడివారము. భగవద్గీతయంతయు మాకు కంఠస్థమైయుండెను. కావుననే కాబోలు వారియొక్క అత్యద్భుత జీవశక్తిని మేము కొంతవఱకు గుర్తింపగలిగితిమి. ఎదుటివారికి ధైర్యము గల్పించుటయందే శ్రీవారి శక్తి పుంజీభూతమైయుండెడిదేమో. శ్రీవారికి స్వీయస్పృహ యున్నట్లే గోచరించెడిది కాదు. ఎదుటనుండినవారే వారి మనస్సు నాకర్షించుచుండిరి. 'జీవగ్రంథము తెలిచినంతనే తమాషా ఆరంభమగును' అని శ్రీవారు చెప్పుచుండెడివారు. మన జీవితమునందు వ్యావహారికమనునది లేనేలేదనియు సమస్తమును పారమార్థికమే యని మమ్ము గ్రహింపజేసెడివారు. మీరు తాత్కాలిక అమెరికా నారీమణులుగాని సార్వకాలికముగా భగవానుని వత్సలే యని మదియందు నిశ్చయముగా జ్ఞప్తినుంచుకొనుడు. రేయింబవళ్లీ విషయమును మీరు తలంచుచుండవలయును. ఇది యెన్నడును మఱువరాదు.' ఇదియే వారు మాకొసగిన యుపదేశము. వారి సందర్శనమే మామానసములకు నూతనశక్తిని రేకెత్తించెడిది. నీవా శక్తి నితరుల కీయజాలవు. ధనముండిననే మన మీయగలము. నీవూహింపవచ్చును, కాని చేయజాలవు.

నేనెన్నడును వారితో మాటాడలేదు. వారితో మాటాడవలసిన విశేషకార్యమేదియు నుండెడిది కాదు. ఆ వసంతకాలమున ఒకనాడు రాత్రివేళ మిస్టర్ ఫ్రాన్సిస్ హెచ్ లెగెట్ వారియింటభోజనముచేయుచుంటిని. (కొన్నాళ్లిమ్మట వీరు నా సోదరిని వివాహమాడిరి.) మేము భోజనము చేయుదుముగాని సాయంకాలమంతయు మీతో మెలగదలంపలే'దని వారితో జెప్పితిని. 'సరే ఆలాగే, భోజనము చేసి వెళ్లుడు' అని వారు పలికిరి. భోజనానంతరము 'మీ రెందులకేగెద రేమి ?' అని వారు మమ్మడిగిరి. 'మేమొకానొక యుపన్యాసమునకు వెళ్లుచున్నా'మని చెప్పితిమి. 'నేను రాగూ

డదా' యని వారనిరి. 'సరే' యని మేము పలుకగా వారు వచ్చిరి. ఉపన్యాసమంతయు విని ముగియగనే శ్రీ స్వాముల వారియొద్దకు వెళ్లి కరచాలనముచేసి, 'స్వామీ మీరు మా యింటికి ఎన్నడు భోజనమునకు వత్తు'రని యడిగిరి. మా సాంఘికజీవనమున శ్రీ స్వాముల వారికిని మాకును పరిచయము లభించినది.

కాట్స్‌హిల్ కొండలలో లెగెట్‌గారికి రిడ్జీ మేనర్ అను ఒక భవనము గలదు. అచ్చటికి శ్రీ స్వామివారు వచ్చి కొన్నాళ్లు గడిపిరి. స్వామివారు బయలుదేరుటకుముందు కొందరు శిష్యులు 'స్వామీజీ, మీరు వెళ్లరాదు. మీ పాఠములన్నియుజరుగుచున్నవి' అనిరి. శ్రీవారు వారివైపు తిరిగి గంభీరముగా 'ఆ, పాఠములా, అవి నావియా? నేను వెళ్లెదను' అని చెప్పి వెళ్లిరి. ఆ భవనమున నుండగా నా సోదరి పిల్లలతోడి పరిచయము శ్రీ స్వామివారికి గలిగెను. ఆపిల్లలకు పండ్రెండు పదునాలుగేండ్లప్రాయము. కొన్నాళ్ల తర్వాత శ్రీ స్వామివారు న్యూయార్కు నగరమునకు దిరిగివచ్చి మునుపటివలెనే పాఠములు చెప్పుచుండిరి. అపుడు మా సోదరి బిడ్డలును వచ్చిరి. వారిని జూచినట్లే శ్రీవారు బయలుపఱుపలేదు. ఇదేమిటి మమ్ము శ్రీవారు గుర్తింపలేదే యని వారు మమ్మడిగిరి. 'పాఠములు ముగియనిండు' అని చెప్పితిని. పాఠము ముగిసినది. శ్రీవారు మా దగ్గరకువచ్చి బిడ్డలజూచి 'ఓహో వత్సలారా మిమ్ముజూచిన ఎంత ఆనందముగా నున్నది?' అని పలికి వారిని మఱచిపోలేదన్న విషయమును స్ఫురింపజేసిరి; బిడ్డలు చాల సంతోషించిరి.

బహుశ యీ కాలమునందే ఈ క్రింద నుల్లేఖింపబడిన సంభవము జరిగినది.

న్యూయార్కు పట్టణమునందు శ్రీ స్వామివారు మా యతిథిగా నున్నపుడు ఒకనాడు బయటికివెళ్లి తిరిగివచ్చినయనంతరము ఎంతో గంభీరముగా నుండిరి. ఎన్నియో గంటలు గడచిపోయినవి కాని శ్రీవారు ఒక్కమాటయైనను బలుకలేదు. చివరకు మేము 'స్వామీ! ఈరోజు మీరేమి చేసితిరి' యని యడిగితిమి. అందులకు శ్రీ స్వామివారు 'ఈరోజు మిక్కిలి యద్భుతమగు వింతనొకదానిని జూచితిని. ఇది యమెరికాయందే జూడనగునుగాని మరెందును వీలుగాదు. నేను ట్రామునందు పోవుచుంటిని. నాకొకవైపున శ్రీమంతురాలు (Helen Gould) కూర్చొనియుండెను, మరియొకవైపున ఒకానొక నీగ్రో చాకలి తా నుదికిన బట్టల మూట నొడిలో బెట్టుకొని కూర్చొనియుండెను. అమెరికాలోదప్ప మరియెచట నిట్టి దృశ్యము గోచరింపగలదు?'

ఆ సంవత్సరము జూన్ నెలయందు శ్రీ స్వామివారు **Parcy Camp** అను స్థలమునకు వెళ్లిరి. అచట నుండగ ప్రక్కన నుండిన భూర్జరవనమునకు బోయి ఘంటలకొలది ధ్యానము చేయుచుండెడివారు. ఒకనాడు శ్రీవారు **(Birch)** భూర్జపత్రగ్రంథములు రెండు తయారుచేసి మాకిచ్చిరి. అందొకదానియందు సంస్కృత లిపియు, నింకొకదానియందు ఆంగ్ల లిపియు వ్రాయబడియుండెను.

నేను నా చెల్లెలు పారిస్ వెళ్లినపుడు శ్రీ స్వామివారు సహస్రద్వీపవనము **(Thousand Island Park)** న ఎన్నియో ఉపన్యాసములొసగిరి. అవియన్నియు అత్యంతోత్కృష్టములై నాకు గోచరించెను. ఏలనన అవియన్నియు శ్రీవారితో ఎంతగానో కలిసి మెలసి యుండిన శిష్యులకొఱకే ఉపదేశింపబడినవి! శ్రీవారి హృదయవికాసము మరి యే

యితరగ్రంథమునందును అంత చక్కగా ప్రతి ఫలించినట్లు గోచరింపదు.

శ్రీవారు లగ్గెట్టు (Leggett) తో కలిసి పారిస్ నగరమునకు వచ్చిరి. నేనును నా చెల్లెలును కలిసి ఒక హోటలునందు విడిసితిమి. శ్రీవారును లగ్గెట్టు మరియొక హోటలున దిగిరి. ఆ కాలమున లగ్గెట్టునకు ఒక సేవకు డుండువాడు. అతడు శ్రీవారిని మా యువ రాజని పిలుచువాడు. అపుడు శ్రీవారు 'నేను యువరాజును గాను. హైందవ సన్న్యాసిని' అనిరి. ఆ సేవకుడు 'మీరేమైనను జెప్పుకొన వచ్చును. కాని నే నెందరో యువరాజుల జూచితిని. నా పనియంతయును వారితోడనే. వారిని జూడగనే గుర్తుపట్టగలను' అనెనట. శ్రీ స్వామి వారి ముఖవైఖరియు వారి ప్రవర్తనము అందరకును హృదయమున సదభిప్రాయమును కలిగించినది. 'మీరు చాల ఠీవి (dignified) గా నున్నారు' అని యొకడు వచించెను. శ్రీ స్వామి వారిట్లు చెప్పిరి: 'అది నా నడక'.

మఱుచటి మాసమున (సెప్టెంబరు 9 న) మా చెల్లెలికిని లగ్గెట్టునకును వివాహము జరిగినది. ఆ మరునాడే శ్రీ స్వామివారు లండనునకు వెళ్లి యచ్చట E. T. Sturdy గారి యతిథులై యుండిరి. 'పాఠములు ప్రారంభింపబడినవి. మీరు త్వరగా రండు' అని మా కచటి నుండి యుత్తరము వ్రాసిరి. మేము వెళ్లినప్పటికే శ్రీవా రుపన్యసించుచుండిరి. 'ప్రిన్సెస్ హాల్' అనుచోట అసాధారణ ప్రతిభతో శ్రీవారు ఉపన్యసించిరి. ఆ మరునాడు అచటి వార్తాపత్రికలన్నియు భారతదేశమునుండి యొక యోగీశ్వరుడు లండను నగరమునకు వచ్చినట్లు ప్రకటించినవి. శ్రీవారికి అచ్చట జరిగిన ఆదరణ, గౌరవము చెప్పనలవిగావు.

మేము లండనునుండి డిసంబరు పదునైదవ తారీఖున కలిసికట్టుగా తిరిగివచ్చితిమి. కొన్నాళ్ల యనంతరము శ్రీ స్వామివారు అమెరికాజేరి మరల తమకార్యమును బ్రారంభించిరి. ఆ మరుసటి సంవత్సరము ఏప్రిల్ నెల లండను వెళ్లి వేదాంతసంబంధములగు పాఠములు కొన్ని జరుపుచు వారికార్యమునకు నిర్దిష్టరూపమును గలిగించిరి. ఇదంతయు 1896-వ సంవత్సరమున జరిగినది. వేసవికాలమంతయు నిట్లు కార్యమును కొనసాగించి జూలై నెల సేవియర్ (Sevier) కుటుంబముతో స్విట్జర్లాండునకు వెళ్లిరి.

శ్రీ స్వాములవారి మేధాశక్తి అత్యద్భుతము. ఒకనాడు నా మేనకోడలు ఆల్బెర్టా స్ట్రర్జస్ (Alberta Struges) రోము నగరమున వివిధ ప్రదేశములను జూపుటకై శ్రీవారిని దీసికొని వెళ్లెను. అపుడు పురాతన శిలాస్తూపము లెందెందున్నదియు ఆమెకు శ్రీవారే ముందుగాజెప్పి యామెను ఆశ్చర్యాంబుధిమగ్నను గావించిరి. సెయింట్ పీటర్స్ చర్చికి బోవునప్పటికి ఆ క్యాతొలిక్ మతచిహ్నము లన్నింటియందును శ్రీవారు గనుపఱచిన గౌరవము ఆమెకు మరింతఆశ్చర్యమును కలుగజేసెను. ఆ చర్చిలో వారు తమ మహాపురుషుల ఆభరణములు, దుస్తులు అన్నియు జూపగా వాని నన్నింటిని శ్రీవారు కండ్ల కద్దుకొనిరి. అంతట ఆమె 'స్వామీ! సాకారభగవంతునియందు నమ్మకములేని మీరు వీని నిట్లు గౌరవించుట లేల?' అని యడిగెను. అందులకు స్వామివారు యిట్లనిరి: 'ఆల్బర్టా! నీవు సాకారభగవంతుని విశ్వసించునపుడు మాత్రము ఉత్కృష్టమయిన వస్తువులనే భగవంతునకు అర్పింతువుసుమా!'

(సశేషము)

కర్మయోగసారము

తలవనితలంపుగా మనకు జరుగుచున్న కష్ట నష్టములనెల్ల 'అది మన కర్మము' అని తలంచు చుందుము. అనగా మనము పూర్వజన్మము లలో జేసిన పనుల ఫలితములనే ఈ ప్రస్తుత జన్మమున ననుభవించుచున్నామని భావము. కాని ఈ కర్మమే మనకు మేలునుగలిగించునట్లు చేసికొనవచ్చును. పూర్వకర్మము లెట్లున్నను మన ప్రస్తుతకార్యములను మనకు మేలుకలిగింప గల సత్కర్మలగా జేసికొనవచ్చును. అట్టి సత్ప్రవర్తనవలన సౌఖ్యమును సంపాదించి మోక్ష మంది బ్రహ్మానందమును బడయగలము. అది ఎప్పుడు? ఈ జన్మమున మనము ఆచరించు ప్రతికార్యమును కర్మయోగముగా మార్పగలిగినపుడే!

ఎన్నియోవిధములగు యోగములు గలవు. ఆ యోగములన్నింటియందును అత్యంతవిచిత్ర మయినది కర్మయోగము. భగవద్దర్శనమునకు ఆత్మసాక్షాత్కారమునకు అడవులకు బో నవసరములేదు. గుహలలో ముక్కుమూసికొని కూర్చొననవసరములేదు. సంసారమునువదలి త్యాగులగుట అంతకంటెను అనవసరము. మానవు లెట్టిస్థితియందున్నను, ఎట్టికార్యములాచరించుచున్నను, ఎట్టిజాతికి జెందినను స్త్రీ పురుషభేదములుగూడ లెక్కింపక అందరును యోగమునందునట్లు చేయునదియే కర్మయోగము. సాధారణముగా మనముచేయు కార్యము లన్నింటిని ఆధ్యాత్మికముగా పరివర్తింప జేసికొనుటయే దీని విశేషము. అందుచేత ఈ కర్మయోగమున కర్హులు కాజాలనివారెవరు? ఎల్లరును అర్హులే.

మరియు కర్మయోగము పరమోత్కృష్టమైన బ్రహ్మానందానుభవమునకు మార్గదర్శియై యుండుటయేకాక సమస్తకార్యములను నిర్వర్తింప వలయు సక్రమ మార్గమును సూచించుచుండును. ఐహిక జీవితసంబంధమును విడువకయు, ఎట్టిపనులు చేయవచ్చును? ఎట్టిపనులు చేయరాదన్న విచక్షణ నాసింపకయు, మనము చేయు సమస్తకార్యములను చేయవలయు పథమును దృష్టిని నిర్ణయించుటయే కర్మయోగము లక్ష్యము. కావున 'అయ్యో! భగవచ్చింత ఏమాత్రమును జేయక నాజీవితకాలమంతయు ఈ పాడు పొట్టకై పాటుపడి చచ్చుచుంటిని గదా' యని ఎవరును వాపోవ వవసరము లేదు. తాను చేయవలసినవి చేసియే తీరవలయును. కాని ఏవిధముగ, ఎట్టి దృష్టితో, చేసినచో ఈ పనులు మనకు మేలుకలిగించునో యన్న నిర్ణయము కావించుటయే కర్మయోగి యొక్క మహత్త్వము. కర్మయోగి తన పనులను విరామములేక ఆచరించుచుండును. కాని తానాచరించిన కర్మముల ఫలితములమీద ఆతని కావంత తలంపును నుండదు. అందువలన నతడు తన సంపూర్ణదృష్టిని తన కార్యమునందే కేంద్రీకరింపగలుగుచున్నాడు. ఫలాసక్తి లేకుండ నెవరైన పనిచేయగలరా? తానొనర్చుచున్న కార్యమున కొంతయైన నపేక్ష లేక ఎవరు పనిచేయగలరు? పోనీ అట్లు చేయు

చున్నాడే యనుకొందము. అది హృదయశూన్య మగు యంత్రప్రాయమే యగునుగదా ? అన్న వివిధ ప్రశ్నలు మనకు స్ఫురింపవచ్చును. కాని ఇట్టి నిరర్థక ప్రశ్నలు కర్మయోగికి పొడ చూపవు. ఏలయన అతడు కార్యనిర్వహణము నందే తనదృష్టిని కేంద్రీకరించును. కావున అతడు నానాటికి తనకర్మములనుండి తన్ను విడదీసికొనుశక్తిని అభివృద్ధిచేసికొనుచుండును. తనయెదుటనున్న కార్యమునందే తన దృష్టిని కేంద్రీకరించును. ఆసమయమున తానొనర్చు చున్న కార్యమునుదప్ప తదన్యములగు కార్యముల గన్నెత్తియైన జూడడు. ఇది యందరును చేయజాలరు. ద్రోణుడు తరుశాఖాగ్రస్థమగు పక్షినేత్రమును గుఱిపెట్టుమని శిష్యులను బంచినపుడు చెట్టు, కొమ్మలు, కాయలు, పూవులు—సమస్తమును జూచినవారే కన్పించిరి. ఆ పక్షినేత్రమునుమాత్రమే చూచినవాడు, ఆ పక్షినేత్రమునందే తన దృష్టిని కేంద్రీకరించినవాడు—అర్జునుడొక్కడే! మర్కటమువంటి మనస్సు ఎల్లప్పుడు పండ్లకై గంతులువేయు చునే యుండును. నేనింతటిపాటు పడితిని గదా! నాకెంతటి లాభము కలుగుననుతలంపు మాటిమాటికి మనకు స్ఫురించుచుండును. కాని కర్మయోగి యిట్టి మనోచాంచల్యమునకు చోటొసంగడు. 'ఇది నా కర్తవ్యము' అన్న భావమే అతనిచే పనిచేయించును. అతనిదృష్టి యందు ఆ కార్యములలో ఉత్కృష్టమయినది గాని, నీచమయినదిగాని కనిపించదు. సమస్తమును అతనికి సమానముగనే కన్పించును. ఈ సమదృష్టివలన అతడెట్టి స్థితియందైనను జరింప గలడు. ఇది హేయమయినది, ఇది మేలైనది యను తారతమ్యభావము లేకపోవుటవలన అట్టివాడు సభాముఖమున ప్రసంగములు చేయుచున్నను, మురికిదొడ్లను పరిశుభ్రము గావించుచున్నను సమానదృష్టిని సమాన మానసిక భావమును గలిగియుండును. అందువలన అతడు రెండుపనులను సమానముగనే చక్కగనే నిర్వహించును. శ్రీ వివేకానందస్వాములవారు మఠమునందలి బ్రహ్మచారులను మొట్టమొదట దేవాలయమునకు జెందిన పాత్రముల శుభ్రపఱుప నియోగించెడివారు. ఆ పని చేయించిన యనంతరమే యతడెంతవఱకు సాధుజీవనమున కర్హుడో నిర్ణయించెడివారు. 'ఇది యేటిపని ? నేను కళాశాలయందు జదివినవాడను. గిన్నెల దోముట దాసీపని' అని తలచినచో ఆపని సక్రమముగా జరుగదు. అతని మనోభావమును అతని కార్యమే నిరూపించును.

'ఫలాకాంక్ష లేక పనిచేయుటెట్లు ? నేను ఎన్నియో గ్రంథములను జదువుచున్నాడను. పరీక్షాఫలము నపేక్షింపక—పరీక్షయందగ్ర శాఖయందు తీర్ణుడగావలయునన్న ఆశ లేకుండ జదువుట సంభవమా!' యని విద్యార్థి ప్రశ్నింప నచ్చును. నేను వివిధకర్మ రంగములలో పని చేయునపుడు ఆయా కార్యానుకూలములగు ఫలము గలుగవలయునన్నకోరిక అణుమాత్రమును లేక ఆ కార్యజాలము నాకెట్లు రుచింప గలదు?' అని యుద్యోగి యడుగవచ్చును. కాని ఆలోచించినకొలది యిట్టి ప్రశ్నలు అర్థరహితములుగ మనకు గోచరించును. ఏలయన విద్యార్థి పరీక్షలలో నెగ్గుటయో యుద్యోగి ధనము సంపాదించుటయో—వారి కర్తవ్యములు. (నిజమునకు విద్యాలాభమే కాని పరీక్షా ఫలిత మాకాంక్షణీయము కాకపోయినను) విద్యార్థి ధనము ఖర్చుపెట్టి చదువుచున్న ప్రస్తుతయుగ పరిస్థితి ననుసరించి పరీక్షలలోను త్తీర్ణతపొందుటయే అతని లక్ష్యము. ఇట్లే

స్వకీయ కర్తవ్యమును ప్రతివ్యక్తియు గుర్తింప గలిగినచో నిట్టి నిరర్థక సందేహము లుద్భవింప జాలవు.

ఇట్లు కర్మములయందు కర్తృత్వబుద్ధిని వదలి ఫలాపేక్షారహితముగ నొనరించినచో నదియెట్లు యోగము కాగలదను విషయమును కొంత విచారింతము. యోగమున మనస్సు పరమాత్మతో లీనమగును. 'తాను' అన్న యభిమాన మణుమాత్రమయిన నుండదు. పని యందు నిమగ్నులై యున్నవారికి బాహ్య ప్రపంచము కనిపింపదన్న విషయము విదితమే కదా! అట్టి కర్మయోగి తన్నుతాను మఱచి పోవును. ఇందులకు ఉదాహరణముగా శ్రీరామ కృష్ణులవారు ఈ కథను వచించువారు:

''ఒకజాలరి ఒక నీటిగుంటలో గాలము వేసి చేపలు పట్టుచుండెను. ఒకబాటసారి వానిని సమీపించి, 'తమ్ముడా, అల్ల ఆచోటునకు బోవుటకు మార్గమేది?' అని పలుమాఱు అడిగెను. ఆ సమయముననే చేప యెఱను గొఱుకుచున్నట్లు గాలపుబెండు తెలియజేయు చుండెను. అందుచే అతడేమియు మాఱుబలు కక తనగాలమునందే దృష్టిని నిలిపియుండెను. చేప గాలమునకు తగుల్కొనిన తర్వాత అతడు వెనుకకుదిరిగి చూచెను. కోపముతో బాటసారి వెడలిపోవనుండెను. అతనినిబిలిచి ''అయ్యా! తమరేమి సెలవిచ్చుచుంటిరి?' యని యడి గెను.''

ఇట్టి చిత్తైకాగ్రతయే కర్మయోగ సాధన మున-ప్రప్రథమ సోపానము. ఈ ఏకాగ్రత సిద్ధించుట అత్యంతదుర్లభము. ఏలయన నిట్టి సమయములందు మానసికములగు నితర భావ ములు, అహంకారమమకారములు మధ్యే పనిగట్టుకొని మన చిత్తైకాగ్రతను చాం చల్యమునకు గుఱిచేయుచుండును.

ఇట్టి కర్మములనుండి సంపూర్ణముగా తప్పిం చుకొని మనస్సును స్వాధీనపఱచుకొనుటకు సరియైన, ముఖ్యమైన, మార్గము భగవద్భక్తి. సమస్త కర్మములను ఈశ్వరార్పణము గావిం చుటయే యిందలి లక్ష్యము. ఇందుమూలమున మనమెంతో శ్రేయస్సునందగలము. ''ఎవరి యొద్దనుండి ఈ చరాచరజగత్తు సమస్తమును జనించుచున్నదో, ఈ ప్రపంచమంతయు ఎవ నిచే వ్యాపింపబడియున్నదో అట్టి పరమేశ్వ రుని తన కర్మముల మూలమున ఆరాధించు వాడు సిద్ధినిపొందును.

శ్లో. యతః ప్రవృత్తిర్భూతానాం
యేన సర్వమిదం తతమ్,
స్వకర్మణా తమభ్యర్చ్య
సిద్ధిం విందతి మానవః.

—(భగవద్గీత 18_46)

''నేను చయుపని సమస్తమును భగవ దర్థమే. అది అతని ఆరాధనగా, అర్చనగా, భావించుచున్నాను.'' అన్నభావముతో కర్మ నిమగ్నులగు భక్తు లెంతయో మేలును పొంద గలరు. అంతట మనముచేయు కార్యము లన్నియు ఈశ్వరార్చనలుగా మారును. దీనినే లక్ష్యముగానెంచి శ్రీ వివేకానందస్వాముల వారు ప్రజాబాహుళ్యమును దేశసేవకు పురి కొల్పిరి. ''ఆబ్రహ్మస్తంభ పర్యంతము ప్రేమ స్వరూపియగు ఆ పరాత్పరుడే విరాజిల్లు చున్నాడు. మిత్రమా! నీ మనోవాక్కాయ ములన్నింటిని ఆయన పాదపద్మముల సన్నిధి నర్పింపుము. బహురూపములతో ప్రకాశించు ఆ మహామహునివిడిచి యీశ్వరునికై ఎందు

వెదకుచుంటివి. సమస్తజీవరాసులను భేదబుద్ధిరహితుడై సమానముగ ప్రేమించువాడే శ్రేష్ఠమయిన భగవద్భక్తుడు'' అని శ్రీ స్వాములవారు నుడివియున్నారు. యుగయుగములందును ప్రతివ్యక్తియు ననుసరింపవలయు, ననుసరించితీరవలయు సందేశమిది. పూర్వకాలమున ఋషులు, మునులు భక్తులు సమస్త ప్రపంచమును విష్ణుమయముగా దర్శించిరి. 'సర్వం విష్ణుమయం జగత్' అన్న వచనమును జదివియే యున్నాము గదా!

ఎటుజూచినను ఏమిబల్కినను ఎచ్చట సేవించినను, పూజించినను నీ దర్శనమే కలుగవలెనని పూజించుచున్నాను రామా—అని శ్రీ త్యాగరాజు రాముని వేడికొనెను.

నీకే తెలియకపోతే నేనేమిసేయుదురా
లోకాధారుడవై నాలో ప్రజ్వలించే జాలి
ఎందెందుజూచిన ఎందెందు బలికిన
ఎందెందు సేవించిన ఎందెందు పూజించిన
అందందు నీవని తోచేటందుకు నీపాదార
విందమును ధ్యానించిన దెందుకని
త్యాగరాజసన్నుత.

ఇక భక్తాగ్రేసరుడగు రామదాసు భగవంతుని సర్వసాక్షిత్వమును అనుభవించి—

"అంతా రామమయం ఈ జగమంతా
రామమయం"

అని చెప్పినాడు.

ఈ మహావాక్యమునే మన కార్యములందు నిరూపించి, మనలను కృతార్థులజేసికొనవలయుననియే శ్రీ స్వామివారి ఆశయము. ఇందు మరియొక విశేషముగలదు. ఏది లక్ష్యమో అదియే మార్గము. ఇట్లు సమస్తజీవరాసులును భగవదంశములుగా భావించి తానొనరించు సమస్త కార్యములను సంపూర్ణ ప్రేమార్ద్రుడైన భగవంతునకు ఆరాధనగా, పూజగా, అర్చనగా జేయుటయే కర్మయోగ సాధనమున సులభోపాయము. తనకుటుంబమును సైతము కర్మదృష్టితో జూచుచు ఏ బాధ్యతయు కలిగించుకొనక జీవింపగలిగినచో జీవితమును ఉన్నతస్థాయినందింపగలము. ఒక శరముతో రెండు పక్షుల గొట్టినట్లు స్వీయముక్తికి మార్గమును కల్పించుకొనుటతోపాటు జగద్ధితమును ఒనరింపవచ్చును. ఇది అత్యద్భుతసాధన

మీరు భక్తులు కాదలచినయెడల కృష్ణుడు మథురలో పుట్టెనా? వ్రేపల్లెలో పుట్టెనా? ఆతడేమిచేయుచుండెను? లేక గీతాప్రబోధ మొనర్చిన సరియగు తేదీయేది? ఈ విషయములను మీరు ఎంతమాత్రము తెలిసికొనన క్కఱలేదు. కాని భక్తియోగమునుగూర్చి, కర్మయోగమునుగూర్చి, గీతలలో జెప్పబడిన మనోహరధర్మములను ఆచరించుటకై వ్యాకులపడుటయే మీకు కావలసినది. గీతలనుగూర్చిన, గీతాకర్తనుగూర్చిన వివరములన్నియు పండితుల వినోదముకొఱకుగాని మనకుగాదు. వారికి గావలసిన యా యానందము అంతయు వారినే పొందనిండు. వారి ప్రజ్ఞావాదములకు 'శాంతి' చెప్పి మనము కార్యసాధనకు బూనుదము.

-శ్రీ వివేకానందస్వామి

శ్రీ వాసుదేవ మననము

ద్వితీయ వర్ణకము

శ్రీ మాచిరాజు శ్రీరామకృష్ణ

(గతసంచిక తరువాయి)

"సీ. గురుపదాంభోజముల్ గొలువక కల్గునే ప్రవిమలవైరాగ్య భాగ్యమహిమ। గురుపాద తీర్థంబు గ్రోలక కల్గునే జ్ఞానవిజ్ఞానయోగానుభవము। గురు సుప్రసాదంబుగొనకున్న గల్గునే ప్రతిలేని చిత్తోపరతిసుఖంబు। గురుతత్త్వమాత్మ గన్గొనకున్న గల్గునే నిరతిశయంబైన పరమపదము! అట్లు గావున విద్యార్థియైన యోగి। వినయ భయభక్తులెదలోన బెనగొనంగ। నల చతుర్విధ శుశ్రూషలాచరించి। కొనుచు ననిశంబు గురువుల గొలుచుననఘ॥" (సీతారామాంజనేయము 3-134) సద్గురు పాదపంకజములను సేవింపకుండ పరిశుద్ధమైన వైరాగ్య సంపన్నత ప్రాప్తముకాదు. అనగా చిన్మాత్రమైన స్వాత్మయొక్క వివర్తరూపమును, స్వాత్మవిచారణయం దుపాయభూతమును అగు తత్త్వం పదముల - జీవేశ్వరుల - యాథార్థ్యమును సద్గురూపదేశపూర్వకముగ శ్రవణముచేయకుండ వినిర్మలవైరాగ్యము దృఢముకానేరదు. సద్గురు పాదతీర్థమును గ్రహించకుండ జ్ఞాన - విజ్ఞాన - యోగానుభవము సిద్ధించదు. అనగా పరబ్రహ్మముయొక్క పాదరూపములైన తత్త్వం పదముల అర్థముయొక్క వివరణకారణములగు వేదాంతమహావాక్యార్థములయొక్క స్వారస్యమును మననముచేయకుండ పరోక్షజ్ఞానముయొక్కయు - అపరోక్షజ్ఞానముయొక్కయు - సమాధియొక్కయు అనుభవము లభింపదు. సద్గురుప్రసాదమును భుజింపకుండ సాటిలేని చిత్తశాంతి - నిరతిశయసుఖము - సమకూరదు. అనగా సద్గురునిచేత ననుభూతమై ఉపదేశపూర్వకముగ శిష్యునిచేత ననుభావ్యమైన అప్రతిబద్ధ స్వస్వరూప జ్ఞానమనెడి సద్గురు ప్రసాదముయొక్క నిధిధ్యాసనము నభ్యసింపకుండ సకల ద్వైతభావనివృత్తియు - స్వస్వభావసుఖ సంప్రాప్తియు స్థిరపడదు. సద్గురు తత్త్వమును స్వాత్మయందు స్వాభిన్నముగ జూడకుండ నిరతిశయమైన పరమపదము సిద్ధింపదు. అనగా తత్పద లక్ష్యార్థమైన సచ్చిత్సుఖాత్మక సద్గురుస్వభావ యాథార్థ్యమును త్వంపదలక్ష్యార్థమైన ప్రత్యగాత్మయగు స్వాత్మయందు స్వాభిన్నముగ అద్వితీయాఖండైకరసత్వముచే ఐక్యార్థము నధిగమించకుండ సర్వోత్కృష్టమైన కైవల్యసార మనుభవసిద్ధముకాదు. అందువలన అధికారియైన బ్రహ్మవిద్యార్థి సద్గురూపసదనము చేసి సద్గురునియందు ప్రభుపన్నగ భాగధేయములయందువలె వినయ భయభక్తి ప్రపూర్ణుడై ప్రసిద్ధములైన సాంగభావాత్మరూప

చతుర్విధ శుశ్రూషలను (అనగా పరబ్రహ్మ పరమునందు.—1. 'స్థానశుశ్రూష' యనగా ప్రణవమాత్రలైన అకార ఉకార మకారములకు లక్ష్యార్థమైన ద్రష్టృస్థానమును ఎఱుక మఱపులులేని యునికితో విచారణచేయుటయే స్థానశుశ్రూష. 2. 'అంగశుశ్రూష' యనగా సూర్యచంద్ర బ్రహ్మవిష్ణు రుద్రాదులే చక్షురాద్యవయవములుగాగల విరాడ్రూపమున పరబ్రహ్మమును, సూర్యచంద్రాది రూపావయవములద్వారా విమర్శించి యెఱుంగుట అంగశుశ్రూష. 3. 'భావశుశ్రూష' యనగా సచ్చిత్సుఖలక్షణ పరమాత్మయే ప్రత్యగాత్మయైన స్వాత్మయని బ్రహ్మాత్మైకత్వప్రత్యయభావనా సంతతీకరణము – బ్రహ్మాత్మైకత్వజ్ఞానావృత్తిని జేయుట – భావశుశ్రూష. 4. 'ఆత్మశుశ్రూష' యనగా ఆత్మకు ఆత్మయే ప్రియమైనట్లు సతీసుతస్వాపతేయాదులు ప్రియతమములుగావు గనుక కూటస్థాభిన్నమైన పరబ్రహ్మమగు తనయందు తాను స్థైర్యమునుబొంది స్వస్థుడై తప్పకయుండుట ఆత్మశుశ్రూష – అని చతుర్విధ శుశ్రూషలను తెలియవలయును.) అప్రమత్తుడై అభ్యసించుచు సంతతము సద్గురుని ఉపాసించుచు అప్రతిబద్ధమైన ఆత్మజ్ఞానము నుపలంభింపవలయును.

ఇట్టుపైని ఆచార్యునియొక్కయు అంతేవాసి (శిష్యుని) యొక్కయు లక్షణములు చెప్పబడుచున్నవి.

"ఆచార్యో వేదసంపన్నో విష్ణుభక్తో విమత్సరః। యోగజ్ఞో యోగనిష్ఠశ్చ సదా యోగాత్మకశ్శుచిః। గురుభక్తి సమాయుక్తః పురుషజ్ఞో విశేషతః। ఏవం లక్షణసంపన్నో గురురిత్యభిధీయతే॥" (అద్వయతారక. ఉ.) ఆచార్యః="ఆచినోతిహి శాస్త్రార్థా నాచారే స్థాపయత్యపి। స్వయమాచరతే యస్మాత్తస్మాదాచార్య ఉచ్యతే॥" సార్థముగను సరహస్యముగను సకలశాస్త్రములను సంగ్రహించి తత్సారమైన పరబ్రహ్మసాక్షాత్కారమునుపొంది, శాస్త్రప్రతిపాదితార్థములను శిష్యులకు ప్రవచనము చేయుచు శాస్త్రోక్తాచారమును శిష్యులచేత నాచరింపజేయుచు తానును ఆచరించుచుండు నతడు ఆచార్యుడనబడును. అని 'ఆచార్య' శబ్దార్థము చెప్పబడుచున్నది. ఇందువలన శాస్త్రప్రతిపాదితమైన యర్థమును దెలిసి యుపదేశించునతడే ఆచార్యుడుగాని స్వబుద్ధిచేత గొన్ని అర్థముల నూహించి యుపదేశించు నతడు ఆచార్యుడు గానేరడని తెలియబడుచున్నది. వేదసంపన్నః="బ్రాహ్మణేన నిష్కారణో ధర్మః షడంగో వేదో అధ్యేతవ్యో జ్ఞేయశ్చ॥" సాంగవేదమును అర్థజ్ఞాన సహితముగ నధ్యయనముచేయుట బ్రాహ్మణునకు అవశ్యముగ నిర్వర్తింపవలసిన నిర్హేతుక ధర్మమై (విధియై) యున్నది. అని కృష్ణయజుర్వేదము మైత్రాయణీశాఖయందు చెప్పబడియున్నది. వేదాభ్యాసమనగా – "వేదస్వీకరణం పూర్వం విచారోఽధ్యయనం జపః। తద్దానం చైవ శిష్యేభ్యః వేదాభ్యాసోహి పంచధా॥" మొదట సద్గురూపదిష్టముగ వేదము నధ్యయనముచేయుటయు, సద్గురుముఖమున వేదార్థవిచారణమును, నిత్యము స్వాధ్యాయమును, జపమును, ప్రతిఫలాపేక్షశూన్యముగ శిష్యులకు ప్రవచనమును అని వేదాభ్యాసము పంచప్రకారములుగ విధింపబడుచున్నది. "నా వేదవిన్మనుతే తం బృహంతం" (తై. బ్రా. 3-12-9.) వేదవిదుడు కానివాడు బ్రహ్మజ్ఞానమును బడయజాలడు. "నా బ్రహ్మవిత్పరమం ప్రైతిధామ"

(శాట్యాయనీ. ఉ.) బ్రహ్మవిదుడుగాకున్న పరమపదమును బడయనేరడు. కనుక స్వాధ్యాయ సంపన్నుడు ప్రవచనకుశలుడు. విష్ణుభక్తః=విష్ణుభక్తుడు – "చతుర్ముఖాదీనాం సర్వేషామపి వినావిష్ణు భక్త్యాకల్పకోటిభిః మోక్షోనవిద్యతే॥" (మ.నా.ఉ. 8 ఖం) విష్ణుభక్తివినాగా బ్రహ్మాదులైన సకలమైన వారికి గూడ అనేకకోట్ల కల్పములచేతనైనను మోక్షము లభించదు. విమత్సరః = మాత్సర్యశూన్యుడు. "మత్సరోఽన్యశుభద్వేషే" = ఒరుల సంపద నోర్వలేమి మత్సరము." యోగజ్ఞః=యోగమన.— "వృత్తిహీనం మనః కృత్వా క్షేత్రజ్ఞం పరమాత్మని। ఏకీకృత్య విముచ్యేత ముఖ్యోయంయోగఉచ్యతే॥" మనస్సును వృత్తిశూన్యముగజేసి క్షేత్రజ్ఞుడగు ప్రత్యగాత్మను పరమాత్మయం దైక్యమొనరించి విముక్తుడగును. ఇదియే ముఖ్యమైన యోగము. అట్టి ప్రత్యగ్బ్రహ్మైక్యానుసంధానయోగము నెఱింగినవాడు. యోగనిష్ఠః=అట్టి యోగనిష్ఠుడు. సదా యోగాత్మకః=సర్వదా అట్టి యోగస్వరూపుడును, శుచిః=పవిత్రుడును, గురుభక్తిసమాయుక్తః = ఆత్మగురుని యందప్రతిహతమైన పరమభక్తిగలవాడును, విశేషతః పురుషజ్ఞః=సర్వత్రాత్మదర్శనుడును అను నీలక్షణసంపన్నుడు సద్గురువనిపేర్కొనబడును. మఱియు "మాతృతః పితృతః శుద్ధః శుద్ధభావో జితేంద్రియః। సర్వాగమానాం సారజ్ఞ॥ సర్వశాస్త్రార్థ తత్త్వవిత్। పరోపకారనిరతో జపపూజాది తత్పరః। అమోఘవచనః శాంతో వేదవేదార్థపారగః। యోగమార్గాను సంధాయీ దేవతాహృదయంగమః। ఇత్యాదిగుణసంపన్నో గురురాగమ సమ్మతః॥" (శారదా తిలకము. 142-144) కులక్రమాగత సదాచారసంపన్నత్వముచేతను సచ్ఛీలత్వముచేతను బరిశుద్ధమైన సద్వంశమునం దుద్భవించిన జననీజనకులుగలవాడును, స్వధర్మకర్మము నేమఱక పరిపాలించుటవలన పరిశుద్ధమైన అంతఃకరణగలవాడును, విజితేంద్రియుడును, సమస్త వేదసారజ్ఞుడును, సకలశాస్త్రార్థతత్త్వసంవేదియు, పరోపకార పారీణుడును, భగవంతుని జపపూజాది తత్పరుడును, అమోఘవచనుడును, సకల ద్వైతభావ నివృత్తి స్వానందప్రాప్తిరూప శాంతిగలవాడును, వేదవేదార్థపారదర్శియు, యోగమార్గాను సంధానపరుడును, దేవతలకు గూడ ప్రియమైనవాడును అను నిత్యాది లక్షణసంపన్నుడు సర్వాగమ సమ్మతుడైన సద్గురువగును. "సత్సంప్రదాయసంయుక్తః బ్రహ్మవిద్యావిశారదః। ఏవమాది గుణోపేతో దేశికోఽశేషవందితః॥" (శా.తి.) బ్రహ్మవిద్యాసంపాదనయందు సత్సంప్రదాయము అనగా సద్గురు పారంపర్యముగలవాడును బ్రహ్మవిద్యావిశారదుడును అను నిత్యాది గుణవిశిష్టుడగు దేశికుడు నిఖిలలోకవందితుడు. "గురు రేవ పరంబ్రహ్మ గురురేవ పరాగతి। గురురేవ పరా విద్యా గురురేవ పరాయణం॥" (అద్వయతారక. ఉ.) అటువంటి సద్గురుడే పరబ్రహ్మము. అతడే పరమశ్రేయోపాయము. అతడే పరబ్రహ్మవిద్య. అతడే పరమాశ్రయము. "భగవద్భ్యశ్శైవ ఆచార్యాద్దైవవిద్యావిదితా సాధిష్టం ప్రాపదితి॥" (ఛాం.ఉ. 4-9-3.) భగవదవతారమైన అటువంటి సద్గురు కటాక్షముచేత ప్రాప్తమైన బ్రహ్మవిద్యయే అప్రతిహతఫలప్రదమగును. "శ్రోత్రియోఽవృజినోఽకామహతోయో బ్రహ్మవిత్తమః। బ్రహ్మణ్యుపరతశ్శాంతో నిరింధన ఇవానలః। అహేతుకదయాసింధు ర్బంధురానమతాంసతామ్। తమారాధ్య

గురుంభక్త్యా ప్రహ్వప్రశ్రయసేవనైః। ప్రసన్నంతమనుప్రాప్యపృచ్ఛేత్ జ్ఞాతవ్యమాత్మనః॥'' (వి.చూ. 35, 36) వేదవేదాంతముల యొక్క తత్త్వజ్ఞానవిదుడును, అనఘుడును, రాగద్వేషాది విరహితస్వాంతుడును, తృష్ణాశూన్యుడును - అకామయమానుడును అనగా కోరికలు లేనివాడును, బ్రహ్మవిత్తముడును, నిరంతర బ్రహ్మాకారాకారితబుద్ధివృత్తి గలవాడును, సమిధలు లేని యగ్నిచందమున శాంతాత్ముడును, నిర్హేతుకదయాసముద్రుడును వినమ్రులగు సత్పురుషులకు ముఖ్యబాంధవుడును అగునటువంటి సద్గురువునుపొంది భక్త్యాసక్తి వినయసేవనములచే సంతృప్తిపఱచి ప్రసన్నునిగ జేసికొని తాను తెలిసికొనవలసిన బ్రహ్మవిద్యనుగూర్చి యర్థించవలయును. ''ఆ॥ ఇట్టి గురుని జేర కెన్నిపోకలుబోవ। చిత్తశుద్ధిలేదు చింతపోదు। మాయమాయలాడి మటుమాయమంత్రాల। దొలగిపోదు ఆత్మ దెలియనీదు॥'' (శ్రీరామస్తవరాజము).

''విద్యాహవై బ్రాహ్మణమాజగామగోపాయమా శేవధిష్టేఽహమస్మి। అసూయకాయాఽనృజవేఽయతాయనమాబ్రూయా వీర్యవతీ యథాస్యామ్॥'' విద్యా = బ్రహ్మవిద్య, బ్రాహ్మణం = 'బ్రహ్మణి పరబ్రహ్మణి నిష్ఠావత్త్వాత్ బ్రాహ్మణః'=పరబ్రహ్మనిష్ఠగల బ్రహ్మవిదుడు బ్రాహ్మణుడు-అట్టి బ్రాహ్మణునిగూర్చి, ఆజగామ = వచ్చి, ఆహవై = ఇట్లు పలుకుచున్నది. ఓ బ్రాహ్మణుడా! మా = నన్ను, గోపాయ- యథావీర్యవతీస్యామ్ = ఏవిధమున వెంపొందుదాననగుదునో ఆ విధమున పరిపాలింపుము. అహం=లెస్సగ నీచేత పరిపాలింపబడిన నేను, తే=నీ కొఱకు, శేవధి అస్మి=మహానిధిని అగుచున్నాను. మా=నన్ను, అసూయకాయ=నీయందసూయాపరుడును, అనృజవే=కపటియు, అయతాయ=ఇంద్రియ నిగ్రహము లేనివాడును అగు శిష్యునికొఱకు, నబ్రూయాః= ఉపదేశింపవలదు.

''య ఆతృణత్త్యవితథే నకర్ణావదుఃఖంకుర్వన్నమృతం సంప్రయచ్ఛన్। తం మన్యేతపితరం మాతరం చ తస్మై నద్రుహ్యేత్కతమచ్చనాహ॥'' ౨॥ యః=ఏ బ్రహ్మవిద్గురువు, దుఃఖం అకుర్వన్=దుఃఖమును కలుగజేయక, అమృతం సంప్రయచ్ఛన్=అమృతస్వరూప బ్రహ్మానందమును లెస్సగగలుగజేయుచు, కర్ణౌ = రెండు చెవులను, అవితథేత - ఆతృణత్తి= సత్యముచేత అనగా సఫలమైన బ్రహ్మవిద్యోపదేశముచేత నిండించునో అనగా తృప్తిపఱచునో, తం ఆచార్యం=ఆయాచార్యుని, పితరం మాతరంచ మన్యేత=తల్లిదండ్రులుగనే తలంపవలయును. 'మాతరం పితరంచైవ సాక్షాత్ప్రత్యక్షదేవతాం। మత్వా గృహీనిషేవేత సదా సర్వప్రయత్నతః॥'' (మహానిర్వాణతంత్రము. 8-25.) జననీ జనకులనే సాక్షాత్తుగ ప్రత్యక్షదైవతములుగ భావించి గృహస్థుడు సర్వదా సర్వ ప్రయత్నములచేతను మాతాపితరులను లెస్సగ సేవించవలయును. ''మాతాపితృసమం దైవం సర్వేషాం నహి విద్యతే। తస్మాత్సమర్చయేన్నిత్యం పితరౌ దేవరూపిణౌ॥'' సకల లోకమునకును జననీజనక సమానమైన అన్య దైవము నిశ్చయముగ నెక్కడను లేదు. అందువలన దైవస్వరూపులైన మాతాపితరులను నిత్యము పూజింపవలయును. స్వాత్మజ్ఞానప్రదుడగు సద్గురుడును జననీ జనక సమానుడేయగుటంజేసి యాచార్యుని మాతాపితరులుగనే భావించి సేవించవలయును. ''మాతృదేవోభవ। పితృదేవోభవ। ఆచార్యదేవో

భవ॥'' (తై.ఉ. 1-11-2.) జననీజనక సద్గురువులను దైవతములని దలంచి భజించవలయునని శ్రుతి. తస్మైనద్రుహ్యేత్ =అట్టి ఆచార్యుని గుఱించి ద్రోహచింత చేయవలదు అని కతమచ్చనాహ = ఇట్టి నియమములను బ్రహ్మవిద్య విశేషముగ బోధించును.

''అధ్యాపితాయే గురుం నాద్రియంతే విప్రా వాచామనసాకర్మణావా। యథైవ తేన గురో ర్భోజనీయా స్తథైవ తాన్న భునక్తి శ్రుతం తత్॥'' 3. యే విప్రాః = ఏ శిష్యులు, అధ్యాపితా = సద్గురునిచే బ్రహ్మవిద్యాబోధితులై, గురుం = బ్రహ్మవిద్య నుపదేశించిన ఆచార్యుని, వాచా మనసాకర్మణావా = మనోవాక్కాయములచే త్రికరణశుద్ధిగా, న ఆద్రియంతే=పూజించరో, తే=ఆ శిష్యులు, యథాగురోః నభోజనీయాః= ఏ ప్రకారము ఆచార్యునివలన బ్రహ్మవిద్య ననుభవింపదగినవారు కారో, తథైవ=ఆ ప్రకారమే, తత్ శ్రుతం = ఆ యధీత విద్యయు, తాన్ = ఆ శిష్యులను, నభునక్తి = అనుభవింప జేయదు అనగా అనుభవసిద్ధము - ఫలప్రదము - కాదు.

''యమేవ విద్యాః శుచి మప్రమత్తం మేధావినం బ్రహ్మచర్యోపపన్నం। యస్తే నద్రుహ్యేత్ కతమచ్చనాహ తస్మై మాబ్రూయా నిధి పాయ బ్రహ్మన్॥'' ౪. బ్రహ్మన్ = ఓ బ్రాహ్మణుడా? యం శిష్యం = ఏ శిష్యుని, శుచిం=శిష్టాచార సంపన్నత్వముచే బరిశుద్ధునిగను, అప్రమత్తం=అప్రమత్తునిగను, మేధావినం = మేధావంతునిగను ('ధీర్ధారణావతీ మేధా' = ధారణాశక్తిగల బుద్ధి మేధ యనబడునని యమరము), బ్రహ్మచర్యోపపన్నం = ''బ్రహ్మ భావే మనశ్చారో బ్రహ్మచర్యం ప్రచక్షతే॥'' (దర్శన. ఉ. 1-14) నిత్యము బ్రహ్మనిష్ఠం దగిలిన చిత్తప్రవర్తనము బ్రహ్మచర్యమనబడును—అట్టి నైష్ఠిక బ్రహ్మచర్యము గలవానినిగను, విద్యాః ఏవ=నిశ్చయముగ దెలిసికొనుచున్నావో, యః = ఏ శిష్యుడు, తే = నీ యెడల, నద్రుహ్యేత్ = ద్రోహమును తలంపడో, నిధిపాయ తస్మై=బ్రహ్మవిద్యానిధిని పరిపాలింప దక్షుడగునటువంటి శిష్యునికొఱకు, మా=నన్ను, బ్రూయా=ఉపదేశింపుము అని కతమత్ చనాహ=బహువిధముల బ్రహ్మవిద్య విధించెను. అని శ్రీ విద్యారణ్య విరచిత ఋగ్వేదభాష్యమునందును;

''వేదాంతే పరమం గుహ్యం పురాకల్పే ప్రచోదితం। నా ప్రశాంతాయ దాతవ్యం నా పుత్రాయా శిష్యాయ వా పునః॥'' (శ్వే. ఉ. 6-22). ఉపనిషత్తులయం దనాదిగ ప్రతిపాదింపబడిన పరమరహస్యమైన పరతత్త్వజ్ఞానము - బ్రహ్మవిద్య - ను, ప్రశాంతచిత్తుడు గానివానికిని, పుత్రునివలె నుపచరింపనివానికిని శిష్యభావము లేనివానికిని ఉపదేశింపగూడదు. ''తస్మై స విద్వానుపసన్నాయ సమ్యక్ప్రశాంత చిత్తాయ శమాన్వితాయ। యే నాక్షరం పురుషం వేద సత్యం ప్రోవాచతాం తత్త్వతో బ్రహ్మ విద్యాం॥'' (ముం. ఉ. 1-2-13). బ్రహ్మవేత్తయగు ఆ సద్గురువు శాస్త్రోక్త శిష్ట సంప్రదాయానుసారము గురూపసదన మొనర్చినవాడును, ప్రశాంతచిత్తుడును అనగా రాగద్వేషాది దోషరహితుడును, సాధన చతుష్టయ సంపన్నుడును అగు శిష్యునకు ఏ బ్రహ్మవిద్యచేత, సత్యస్వరూపమును అక్షరమును అగు పురుషుని - పరిపూర్ణ పరమాత్మను - తెలిసికొనుచున్నాడో అనగా పరబ్రహ్మ మెఱుంగబడునో, అట్టి బ్రహ్మవిద్యను చక్కగా బోధించవలయును. అని శ్రుతులయందును;

''శిష్యః కులీనః శుద్ధాత్మా పురుషార్థ పరాయణః। అధీతవేదః కుశలో దూరముక్త మనోభవః॥ ౧॥ హితైషీ ప్రాణినాం నిత్యమాస్తిక స్త్యక్త నాస్తికః। స్వధర్మనిరతో భక్త్యా పితృ మాతృ హితోద్యతః॥ ౨॥ వాఙ్మనః కాయవసుభిః గురుశుశ్రూషణేరతః। త్యక్తాభిమానో గురుషు జాతి విద్యా ధనాదిభిః॥ ౩॥ గుర్వాజ్ఞా పాలనార్థం హి ప్రాణవ్రయ రతోద్యత। విహాత్య చ స్వకార్యాణి గురుకార్యరతస్సదా॥ ౪॥ దాసవన్నివసేద్యస్తు గురౌ భక్త్యా సదా శిశుః। కుర్వన్నాజ్ఞాం దివారాత్రౌ గురుభక్తిపరాయణః॥ ౫॥ ఆజ్ఞాకార గురో మనోవాక్కాయ కర్మభిః। యో భవేత్సదా గ్రాహ్యో నేతరః శుభకాంక్షయా॥'' ౬॥ (శారదాతిలకము).

సత్కులసంజాతుడును, రాగద్వేషాది విరహితముగ పరిశుద్ధ స్వాంతుడును, చతుర్విధ పురుషార్థములయం దత్యంతాసక్తుడును, స్వాధ్యాయసంపన్నుడు ప్రవచనకుశలుడును, మార వికారదూరుడును, నిత్యము సకలప్రాణిహితాభిలాషియు, ఆస్తికుడును, త్యక్తనాస్తికుడును, స్వధర్మనిరతుడును, మాతాపితృహితమును భక్తితో నిర్వర్తించువాడును, మనోవాక్శరీర ధనములచేత సద్గురుశుశ్రూషారతుడును, సద్గురువులయందు జాతి విద్యా ధనాదులచే నిరభిమానియు, గుర్వాజ్ఞా పరిపాలనార్థము స్వప్రాణ పరిత్యాగమునైన జేయ సంసిద్ధుడును, నిజ కార్యమును పరిత్యజించియైనను సద్గురుకార్యమును చక్కబఱచుటయందే సదా అభినివేశ సహితోత్సాహాసక్తులుగలవాడును, దాసునివలె నివసించుచుండువాడును, గురుకులవాసియై రాత్రిందివములు సర్వదా సద్గురుని ఆజ్ఞలను భక్తితో బాలకునిభంగి చేయుచుండువాడును, గురుభక్తిపరాయణుడును, త్రికరణశుద్ధిగ గుర్వాజ్ఞాకారియు, నగు బ్రహ్మవిద్యార్థియే శిష్యుడుగ సదా గ్రాహ్యుడు, శుభకాంక్షచే నితరుడుకాడు. మఱియు—

''మంత్రపూజా రహస్యాని యోగో పయతి సర్వదా। త్రికాలం యో నమస్కుర్యా దాగమాచార తత్త్వవిత్॥ ౧॥ ప్రణమ్యోప విశేత్పార్శ్వే తథా గచ్ఛేదనుజ్ఞయా। ముఖావలోకీ సేవేత కుర్యాదా దిష్టమాదరాత్॥ ౨॥ అసత్యం న వదే దగ్రేన బహుప్రలపేదపి। కామం క్రోధం తథాలోభం మానం ప్రహసనం స్తుతిం॥ ౩॥ చాపలాని జిహ్మాని కార్యాణి పరిదేవనం। ఋణ దానం తథా దానం వస్త్రానాం క్రయ విక్రయః॥ ౪॥ న కుర్యా ద్గురుణా సార్థం శిష్యో భూష్ణుః కదాచన। శరీరం వసు విజ్ఞానం వాసః కర్మగుణానసూన్॥ ౫॥ గుర్వర్థం ధారయేద్యస్తు స శిష్యో నేతరస్మృతః। స ఏవ శిష్యః కర్తవ్యో నేతరః స్వల్పజీవినః॥ ౬॥ ఏతాదృశో గుణోపేతః శిష్యో భవతి నాపరః॥'' (శారదాతిలకము).

మంత్రపూజారహస్యములను సర్వదా గోప్యముగ నుంచువాడును, త్రికాలములయందును సంధ్యాప్రణుతిని తప్పక చేయువాడును, ఆగమాచారతత్త్వవేత్తయు, ఆచార్యున కభివందన మొనరించి వారి పార్శ్వమున గూర్చుండువాడును, అట్లే ఆచార్యుని అనుజ్ఞానుసారముగ వెడలువాడును, సర్వదా సద్గురుముఖము నవలోకించుచు సేవించుచుండువాడును, ఆచార్యుని ఆదిష్టమును అనగా ఆదేశమును ఉపదేశమును ఏర్పాటులను అధికాదరముతో నడుపువాడును, సద్గురునిమ్రోల అసత్యభాషణమును అతిప్రలాపములను కామక్రోధలోభములను ఆత్మోత్కర్షమును ప్రహసనము (పెద్దనవ్వు)ను

స్తుతినిచేయనివాడును, చాపలములు కుటిలములు నగు కార్యములను చేయనివాడును, పరిదేవనమును చేయనివాడును అగు బ్రహ్మవిద్యార్థియే శిష్యుడుగ గ్రహింపదగినవాడు. శిష్యుడు కాగలవాడు ఆచార్యునకు ఋణదానమును దానపూర్వకముగ ధనాదుల నొసంగుటయు, ఆచార్యునితో వస్తుక్రయవిక్రయ వ్యాపారమును ఎన్నడును చేయగూడదు. తన తను మానస ధనవాసములను, గుణకర్మ ప్రాణములను నిజసద్గురునిప్రయోజనముకొఱకే ధరించుచుండు శిష్యుడే శిష్యుడగును కాని యన్యుడు కాడని యభిప్రాయము. అట్టివాడే శిష్యుడుగ స్వీకరింపదగినవాడు. అల్పబుద్ధులైన యన్యులు కారు. ఉపర్యుక్త గుణవిశిష్టుడైన బ్రహ్మవిద్యార్థియే శిష్యుడగును. పరుడు కానేరడు. అని 'శారదాతిలకము'నందును శిష్యధర్మములు చెప్పబడినవి. "గురు శిష్యాది భేదేన బ్రహ్మైవ ప్రతిభాసతే॥" (ఆత్మ. ఉ.) బ్రహ్మమే గురుశిష్యాది భేదముచేత ప్రతిభాసించుచున్నది.

(సశేషము)

శ్రీ తురీయానంద లేఖావళి

శ్రీహరిశరణమ్

రామకృష్ణ సేవాశ్రమము,
కనఖలు, 23 మే, 1913.

ప్రియ సీతాపతి,

నీవు 17 వ తేదీన వ్రాసిన లేఖను జూచి సంతోషించితిని. నాకు కనఖలున కాశీయందు కన్న కొంత మేలే కనబడుచున్నది. ఐనను వ్యాధి ఏమాత్రము కుదిరినట్లు కనిపించుట లేదు. రాత్రులయందు నిద్రలేకపోవుట మొదలగు ఉపద్రవములు పీడించుచునే యున్నవి. కొంచెము కొంచెముగా దుర్బలుడనగుచున్నాను.

మాకు ఏదియో జరుగవలసినది జరిగినది. మీరందరు మేల్కొని, భగవత్కైంకర్యముల చేసికృతార్థులు కావలెను. ఇది నా ముఖ్యాభిలాష. శ్రీ వివేకానందస్వాములవారి "ఆత్మనో మోక్షార్థం జగద్ధితాయ చ" అన్న వచనము సార్థకమగుగాక. ఇప్పుడు నీ మనసు బాగుగా సంకల్పమందు దృఢమైనట్లు విని సంతోషించుచున్నాను. మనకు కావలసినది ఇదియే. ఇక మరికోరవలయున దేమియున్నది? 'సన్నిమిత్తే వరం త్యాగో వినాశే నియతే సతి' ఇది పుస్తకములలోనే ముగియుటయేనా? దీనినంతయు జీవితానుభవమునకు గొనిరావలదా? నీవు చక్కగా చేయుచున్నావు. అంతయు చదివి గ్రహించి అట్లు నడుచుకొనకపోయినచో నీ విద్య విద్యగాదు. అది అవిద్యయే. దౌర్బల్యమును నీ దరి జేరనీయకుము. శ్రీ రామకృష్ణులవారియొక్కయు, శ్రీ వివేకానందస్వాములవారియు లక్ష్యములను జీవితములను లక్ష్యముగా నుంచుకొని సూటిగా నడిచిపొమ్ము. ఏమియు భయములేదు. జగదీశ్వరి నిన్ను రక్షించును. ఇన్నాళ్లనుండియు ఆమె నిన్ను రక్షించుచు వచ్చుచున్నది. ఈ విషయము

కొంత యోచించినచో నీకే చక్కగా కనిపింప గలదు. ఆమె నిన్ను పట్టుకొనియుండకపోయిన యెడల నీకు రక్షణ యుండెడిదా? ఎన్నడును నుండెడిది కానేకాదు. దేవి తనంతట తానే తన మార్గమును శుభ్రపఱచి నిన్ను తనవైపునకు దీసికొనివచ్చినది. కాన భయమెందులకు. జగన్మాతయొద్దకు బొమ్ము. ఆమెతోడి సంబంధమును స్థిరముగా దృఢపఱచుకొనుము. ఆమె సంగము గాక యితర సంగము ఏమియు లేదని నిశ్చయించుకొనుము. అటుపైన తల్లి తన కృపతో 'నేనుతప్ప నితరమేదియు లేదని' నీకు జూపును. 'ఘట ఘట రామ రామాయ్యా!' అను మాటను వింటివిగదా. సమస్త ఘటము లందును జగదీశ్వరియే విరాజిల్లుచున్నది. బ్రహ్మమయి సర్వఘటములందున్నట్లు నీకు స్పష్టముగావించును. అది కలిగినచో సమస్తమును (పరిపూర్తియై) సమకూరినట్లే. ఆపిమ్మట 'నేను, నాది' అన్న భావము నశించి అంతయు దేవీమయముగా గోచరించును. నీవుచెప్పినట్లిక జగజ్జనని యాప్తులనే తనవారుగా భావించి ఆనందింపవలయును. వారే నిన్ను జగదీశ్వరుని సన్నిధికి దోడ్కొనిపోవుదురు. భగవానునినుండి విడివడజేసి దూరముగా మనల దీసికొనిపోవువారెవరో వారినుండి మనము దూరముగా తొలగి వర్తింపవలయును. జగన్మాతతోడనే యిక మన సంబంధము. ఇతరసంబంధమేదియును లేదు. ఇక ముఖ్యసారాంశ మిది: 'నేను జగదీశ్వరివాడను. ఆమె నాకు జెందినది' ఈ విషయమును రూఢిగా మనసున నిలుపుకొనుము. ఎట్లయినను సరియే, ఎన్ని ఆటంకములు కలిగినను సరియే. దీని కొఱకు నీ చేతితో నీ గుండె బ్రద్దలుగొట్టుకొన వలసివచ్చినను దానిని వదలకుండుటకు—స్వీకరించుటకు—సంసిద్ధుడవు కావలయును. మరి ఇక నేమి కలదు? నీవు బుద్ధిమంతుడవు. నీకు నేను జెప్పవలసినదేమికలదు? దేవియే నీకు సమస్తజ్ఞానము నిచ్చును. పూరీక్షేత్రమునకు శ్రీ బ్రహ్మానందస్వామివారు వత్తురు. వారితో కాలముగడిపిన నీ కెంతయో మేలు చేకూరును. వారి సాంగత్యము అమోఘము, అత్యంత దుర్లభము. ఈ మాట నేను మీకు జెప్పనవసరము లేదు. నీ కోరికల నెఱవేర్చుమనుటయే భగవానునకు నేను గావించు నిష్కపటమగు ప్రార్థన. 'నేను భగవానుని సంతానమను. ప్రభువు దాసుడను.' అన్న భావముతో తన్మయుడవగుటయే శ్రేష్ఠమయిన లాభమని తలంచుట తప్ప వ్రాయుట కింకేమి యున్నది.

తే—బయట ఎన్నో పనులు చక్కగా నిర్వర్తించుచున్నాడని విని సంతోషించుచున్నాను.

తు—స్వామివారి పనికూడ నాకు ప్రియమే. భగవంతుని పని సమస్తమును ఆయనయే నిర్వర్తించుకొనును. మనమందరము నిమిత్తమాత్రులమే. తమ్ము యంత్రస్వరూపముగ భావించి భగవానుని కార్యముల నెవరు కొనసాగింతురో వారు కృతార్థులు.

ఇచ్చట నెల్లరును కుశలముగా నున్నారు. శ్రీ శివానందస్వాములవారు, 'మ.'—వీరందరును సౌఖ్యముగా నున్నారు.

నీకు నా శుభాశీర్వచనములు,

ఇట్లు,

శ్రీ తురీయానంద

కీర్తిశేషులు శ్రీ వెదురుమూడి వేంకటకృష్ణరావుగారు

రామకృష్ణ ప్రభకు సహాయ సంపాదకులుగ నుంటున్న శ్రీ వెదురుమూడి వేంకట కృష్ణరావుగారు గతమాసము 24 వ తేదీ సోమవారము దివంగతులైరని పాఠకలోకమునకు తెలియజేయుటకు మిక్కిలి చింతించుచున్నారము.

బాల్యమునుండియు శ్రీ కృష్ణరావుగారి జీవితము ఆధ్యాత్మికచింతతోనే సాగినది. అనుక్షణము వారిముఖమున ఆధ్యాత్మికావేశమే తాండవించుచుండెడిది. ఒరుల కపకారమనునదే యెరుగని అమాయకపు జీవి. పిన్నలకు పెద్దలకు ఆప్తమిత్రులు. ఏ విషయమునను తొందరపాటే యెరుగని శాంతస్వభావులు. మూర్తీభవించిన శాంతము! శ్రీ రామకృష్ణులు చెప్పెడి గృహస్థ సన్న్యాసమున జీవితమును చాలించిన ధన్యజీవి.

రామకృష్ణ వాఙ్మయమును సుమారు 20 సంవత్సరములకు పూర్వమే తెలుగునాడునకు పరిచయము కావించినారు. శ్రీ రామకృష్ణ లీలామృత మను గురుమహారాజుగారి జీవితము (ప్రథమ ముద్రణము) వీరి అనువాదము. చివరి దినములలో వీరనుభవించిన కష్టములకు వీరి నిష్కపటజీవితము, నిర్లిప్తత, గృహస్థసన్న్యాసము కారణములు.

శ్రీ కృష్ణరావుగారు 1887 ఫెబ్రువరి 14 వ తేదీని జన్మించినారు. జన్మస్థానము - తూర్పు గోదావరిజిల్లా, కాకినాడ. చిన్నతనములో కాకినాడ, విజయనగరములందు విద్యాభ్యాసము ముగించిరి. 1902 ప్రాంతమున రాజమహేంద్రవరమున ఒక సత్కుటుంబమునకు చెందిన వనితను పెండ్లాడిరి. భర్తకు తగిన భార్య, ప్రపంచ స్వభావమే యెరుగని ముగ్ధ ఈమె. వీరి సంతానము మాంగల్యవతియగు యేకైకపుత్రికారత్నము.

విద్యాభ్యాసము ముగించిన తరువాత మద్రాసు ప్రెసిడెన్సీ కాలేజీలో 1911 వ సంవత్సరమున పట్టభద్రులై స్వగ్రామమును చేరి అచ్చట కలక్టరు ఆఫీసులో 1912 నుండి 1917 వరకు చిన్న ఉద్యోగములో నుండిరి. 1918 వ సంవత్సరమున మద్రాసు గవర్నమెంటు ట్రాంసులేటరు ఆఫీసులో అసిస్టెంటుగా జేరి 1938 వ సంవత్సరములో ప్రధాన అనువాదక పదవిని స్వీకరించి 1944 సంవత్సరములో రిటైరై ఉపకారవేతనమును స్వీకరించుచుండిరి.

చిన్ననాటినుండియు ఆధ్యాత్మికాభిలాష కలవారై వారు మద్రాసు చేరినప్పటినుండి శ్రీరామకృష్ణమఠముతోడను, తత్సంబంధమగు స్వాములవారితోడను, రామకృష్ణ వాఙ్మయము

తోడను ఎక్కువ పరిచయము కలవారైరి. 1918 వ సంవత్సరమున మఠమునకు ప్రెసిడెంటుగా నుండిన రామకృష్ణానందస్వాముల వారి దయకు పాత్రులై వారి సదుపదేశములను పొంది ధన్యులైనారు. జీవితము, సంసార చక్రమున తిరుగుచున్నప్పటికి, త్యాగభావముతో జీవితమును గడపిన మహావ్యక్తి. వీరితో ఒకసారి పరిచయము కల్గించుకొనినవారు ఆ సాధుశీలుని, ఆ శాంతమూర్తిని మరచి పోలేరు. వారి ఇష్టాగోష్టులలో ఎన్నెన్నో ఆధ్యాత్మిక విషయాలు దొర్లుచు శ్రోతలను తన్మయపరచెడివి. ప్రతిక్షణము "గురుమహారాజు, అమ్మగారు, స్వాములవారు స్మరణలతోనే తన్మయులై యుండెడివారు."

"శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ" సహాయ సంపాదకులుగ నుండి వివేకానందస్వాములవారి (What is Religion?) అను గ్రంథమును "ధర్మపరిశీలన" అను శీర్షిక క్రింద అనువదించిరి. గవర్నమెంటు ఓరియంటల్ లైబ్రెరీ యాజమాన్యమున "బ్రహ్మవిద్యాసుధార్ణవ" మను వేదాంత గ్రంథమును సంస్కరించినారు. శ్రీ రామకృష్ణ లీలామృతము వీరి చిరస్మరణీయమగు అనువాదము. పవిత్రమాతయగు శ్రీ శారదాదేవి గారి సంభాషణలను తెనుగించి, శ్రీ దేవివారి జీవితవిశేషాంశముల అందరికి తెలియునట్లు చేసిరి. వీరి కృషి ఇట్టి ఆధ్యాత్మికమందే కాదు—సంగీతకళయందుకూడ వికసించినది. గాత్రపాటవము లేకపోయినను సంగీతమునందు వీరికి గల అభిలాష వారప్పుడప్పుడు ప్రచురించిన పాటలయందే విదితమగుచున్నది. భక్తశిరోమణి, వాగ్గేయకారకుడగు శ్రీ త్యాగరాజు భక్తులు వీరు. రావుబహాదుర శ్రీ సి. రామానుజాచార్యులవారి యాజమాన్యమున ప్రకటింపబడనున్న "త్యాగరాజు - భక్తి" అను ఆంగ్ల గ్రంథమున త్యాగరాజ కీర్తనల ఆంగ్లానువాదము వీరిది. చివరిదినములలో స్వయంవర" మను ఒక సాంఘిక నాటకమును రచించి దాని తప్పొప్పులు దిద్దుకొనుచుండెడివారు.

ఆంధ్ర వాఙ్మయమున అనువాదకులుగా పేరుగడించి భక్తలోకమున భక్తశ్రేష్ఠుడనిపించుకొనిన అమృతహృదయులు స్వర్గమునకు తరలిరి.

వీరి యాత్మకు శాంతి కల్గుగాక !

సంపాదకులు : శ్రీ ఋతజానందస్వామి

శ్రీ కే. ఎస్. ఎస్. రాజన్ గారిచే ది జ్యూపిటరు ప్రెస్సు లిమిటెడ్ (జి. టి. మద్రాసు) న ముద్రింపబడి,
శ్రీ శుద్ధసత్త్వానందస్వామిచే శ్రీ రామకృష్ణమఠము (మైలాపూరు) నుండి ప్రచురింపబడినది. 15-12-52.